

Bosna i Hercegovina
Brčko distrikt BiH
URED-KANCELARIJA ZA REVIZIJU
JAVNE UPRAVE I INSTITUCIJA
u Brčko distriktu BiH

Босна и Херцеговина
Брчко дистрикт БиХ
КАНЦЕЛАРИЈА-УРЕД ЗА РЕВИЗИЈУ
ЈАВНЕ УПРАВЕ И ИНСТИТУЦИЈА
у Брчко дистрикту БиХ

Islahijet 8, telefon 049 218-220, faks 049 490-276
Ислахијет 8, телефон 049 218-220, факс 049 490-276
www.revizija-bd.ba

Broj: 01-02-03-13-357/16
R: 06-07; 010-7; /16

IZVJEŠĆE
O REVIZIJI FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA
BRČKO DISTRINKTA BIH
na dan 31. 12. 2015. godine

Brčko, srpnja 2016. godine

KAZALO

IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA.....	3
1. REZIME DANIH PREPORUKA	7
2. UVOD	13
3. OPĆI DIO	13
4. PREDMET, CILJ I OBUJAM REVIZIJE.....	14
5. OSVRT NA NALAZE I PREPORUKE PRETHODNE REVIZIJE.....	14
6. NALAZI I PREPORUKE.....	15
6.1. RUKOVODSTVO I SUSTAV INTERNIH KONTROLA	15
6.2. OBAVLJANJE POSLOVA IZ NADLEŽNOSTI ODJELA I INSTITUCIJA SUKLADNO SA ZAKONSKIM I DRUGIM PROPISIMA.....	17
6.3. DONOŠENJE I PRAĆENJE IZVRŠENJA PRORAČUNA BRČKO DISTRINKTA BiH.....	18
6.4. IZVRŠENJE PRORAČUNA BRČKO DISTRINKTA BiH	20
6.4.1. <i>Prihodi, primitci i financiranje Proračuna Brčko distrikta BiH .....</i>	20
6.4.2. <i>Rashodi i izdatci Proračuna Brčko distrikta BiH .....</i>	22
6.4.3. <i>Tekuće dotacije i subvencije .....</i>	29
6.4.4. <i>Kapitalne dotacije..... Error! Bookmark not defined.</i>	
6.4.5. <i>Kapitalni izdatci .....</i>	44
6.4.6. <i>Tekuća rezerva .....</i>	45
6.5. FINANCIJSKA IZVJEŠĆA NA DAN 31.12.2015. GODINE	46
6.5.1. <i>Račun prihoda i rashoda (Bilanca uspjeha).....</i>	46
6.5.2. <i>Bilanca stanja..... Error! Bookmark not defined.</i>	
6.5.3. <i>Popis imovine, obveza i tražbina na dan 31.12.2015. godine .....</i>	50
7. KOMENTAR.....	51
8. PRILOZI	52

Islahijet 8, telefon 049 218-220, faks 049 490-276
Ислахијет 8, телефон 049 218-220, факс 049 490-276
www.revizija-bd.ba

MENADŽMENTU DIREKCIJE ZA FINANCIJE BRČKO DISTRIKTA BiH

IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA

Predmet revizije

Izvršili smo reviziju finansijskih izvješća Proračuna Brčko distrikta BiH (račun prihoda i rashoda, bilanca stanja, izvješće o novčanim tokovima, izvješće o kapitalnim izdatcima i financiranju, posebni podaci o plaćama i broju zaposlenih, izvješće o izvršenju proračuna) Proračuna Brčko distrikta BiH na dan 31. prosinca 2015. godine te reviziju usklađenosti poslovanja s važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima. Revizijom smo obuhvatili pregled značajnih transakcija, objašnjavajućih napomena i primjenu računovodstvenih politika u revidiranom razdoblju.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Direkcije za financije je odgovorno za pripremu, izradu i fer prezentaciju finansijskih izvješća sukladno Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor (MRS-JS) i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Ova odgovornost obuhvaća: kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u danim okolnostima. Za usklađenost poslovanja s važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima, efikasno i ekonomično raspolaganje odobrenim proračunskim sredstvima odgovorna su rukovodstva proračunskih korisnika.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvješćima na temelju provedene revizije. Reviziju smo izvršili sukladno Zakonu o reviziji javne uprave i institucija u Brčko distriktu BiH (Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, brojevi: 40/08 i 29/14) i primjenjivim Međunarodnim standardima Vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI). Ovi standardi nalažu da radimo sukladno etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno s važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje provođenje postupaka radi pribavljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja i o iznosima i objavljuvajima danim u finansijskim izvješćima. Izbor postupka je zasnovan na revizorskem prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvješćima. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju

financijskih izvješća, s ciljem odabira revizorskih postupaka koji su odgovarajući u danim okolnostima, ali ne s ciljem izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija također uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opće prezentacije financijskih izvješća.

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da osiguravaju osnovu za naše revizorsko mišljenje.

Osnova za izražavanje mišljenja:

- *Izvršavanje, praćenje, preusmjeravanje, i izvješćivanje o izvršenju analitičkih proračunskih pozicija odobrenih od Skupštine Brčko distrikta BiH, na temelju detaljnih zahtjeva proračunskih korisnika, nakon prvobitnog usvajanja proračuna, vrši se na razini sintetičkih proračunskih klasifikacija koje su sastavni dio formulara financijskih izvješća, tako da je proračunskim korisnicima ostavljena mogućnost značajne promjene prvobitne namjene putem preusmjeravanja sredstava s pozicije na poziciju u okviru grupe rashoda,*
- *Planiranje, obračun i isplata povećanja plaća nastavnom i medicinskom osoblju vršeni su sukladno detaljnom zahtjevu za plaće i usvojenim Proračunom Brčko distrikta BiH, bez postojanja osnova za isplatu u odredbama Zakona o plaćama zaposlenih u tijelima uprave Brčko distrikta BiH,*
- *Angažiranje nastavnog osoblja na zamjeni trajno nenazočnog nastavnika nije vršeno je sukladno odredbama Zakona o obrazovanju u osnovnim i srednjim školama u Brčko distriktu BiH u dijelu uvjeta za zamjenu i maksimalnog roka angažiranja.*
- *Odjel za obrazovanje prilikom utvrđivanja polazne osnove za plaće dijela nastavnog osoblja nije osiguralo dosljednu primjenu zakonskog načela ista plaća za jednake poslove, uvjete i rezultate rada sukladno Zakonu o plaćama što je dovelo do nepotrebnih sudskih sporova i dodatnih značajnih rashoda u iznosu većem od 1.000.000,00 KM, koji se zbog zadržavanja postojeće prakse mogu očekivati i u budućem razdoblju.*
- *Planiranje prihoda od prodaje imovine ne vrši se na temelju realnih pokazatelja o njihovom ostvarenju u prethodnom razdoblju, čime se zbog njihovog neostvarivanja dovodi u pitanje realizacija pojedinih projekata i postizanja planiranih financijskih rezultata.*
- *U okviru izdataka za usluge po ugovoru o djelu koje su realizirane u iznosu 1.752.762,08 KM, najmanje 1.203.414,51 KM se odnosi na naknade za izvršavanje poslova sistematiziranih radnih mjeseta zbog trajne ispraznjenosti pozicija, vršeno je zaključivanje ugovora o privremenim i povremenim poslovima bez postojanja osnove u Zakonu o državnoj službi u tijelima uprave Brčko distrikta BiH, i Zakonu o obrazovanju u osnovnim i srednjim školama Brčko distrikta BiH. Angažiranje je vršeno u rokovima koji su dulji od maksimalno dopuštenih Zakonom o radu Brčko distrikta BiH.*
- *U okviru izdataka po sudskim presudama u postupku eksproprijacije zemljišta u rashodima razdoblja iskazani su izdatci u iznosu 2.581.881,93 KM koji se odnose na vrijednost ekspropriiranog zemljišta, koje suštinski predstavlja stjecanje imovine, čime su precijenjeni rashodi izvještajnog razdoblja uz istovremeno smanjenje u iskazivanju izvršenja financiranja.*

- **Tekuće dotacije neprofitnim organizacijama realizirane su u iznosu 14.716.330,17 KM bez postojanja utvrđene jedinstvene politike dotacija neprofitnim organizacijama u smislu: uspostave usuglašenih i jedinstvenih kriterija, nosilaca i načina njihovog predlaganja u postupku donošenja proračuna; osiguranje jednakih prava krajnjih korisnika dotacija u okviru odobrenog iznosa; stvaranja uvjeta za izvršenje programa tijekom izještajne godine; odobravanja i utvrđivanja potrebe i obveze donošenja programa utroška i oblika i obujma izješća o utrošku sredstava za pojedine kategorije korisnika dotacija.**
- **Tekuće dotacije na ime prijevoza učenika osnovnih i srednjih škola u Brčko distriktu BiH izvršeni su u iznosu 2.421.806,34 KM. Odjel za obrazovanje i Odjel za javne poslove nisu dosljedno izvršavali odredbe ugovora u dijelu korištenja mogućnosti tromjesečne korekcije (smanjenje) cijena prijevoza učenika i putnika na temelju pada cijena goriva u cilju smanjenja navedenih proračunskih izdataka.**
- **Značajan dio od 576.601,00 KM realiziranih sredstva za projekt „Obnova individualnih stambenih objekata raseljenih osoba i povratnika u Brčko distrikt BiH“, je dodjeljivan korisnicima koji nisu ispunjavali opće (eliminatorne i obvezujuće) kriterije u dijelu koji se odnosi na dokazivanje statusa raseljene osobe, izbjeglice ili povratnika, što nije sukladno Zakonu o izbjeglicama iz BiH i raseljenim osobama u BiH i Uputi o načinu i procedurama odabira korisnika projekta povratka i rekonstrukcije stambenih jedinica BiH.**
- **Značajan dio od 7.567.100,00 KM realiziranih sredstava za projekat „Izgradnja i sanacija kuća oštećenih u elementarnim nepogodama (poplave/klizišta) u razdoblju travanj-svibanj-kolovoz 2014. godine“ nije namjenski utrošen, odnosno nije osigurana zakonitost, svrshodnost i efikasnost u raspolaganju odobrenim proračunom za ove namjene, što nije sukladno Zakonu o izvršenju proračuna za 2015. godinu.**
- **U okviru izdataka za subvencije privatnim poduzećima realizirano je 5.128.322,78 KM na ime nadoknade novčanog iznosa za nove investicije do visine uplaćenog poreza na dobit. Postojećim odredbama Zakona o poticaju gospodarskog razvoja: nije osigurano ostvarenje ciljeva utvrđenih u načelima Zakona. Također nisu uspostavljeni kriteriji koji bi: iznos poticaja ograničili u okviru raspoloživih sredstava, bili usuglašeni sa kriterijima za porezna oslobođenja prilikom podnošenja porezne prijave porezu na dobit, onemogućili dvostruko priznavanje ulaganja, osigurali jednak tretman svih korisnika prilikom isplate, ulaganje u neposlovne djelatnosti, kao i otuđenje stalnog sredstva nakon odobrenog poticaja**
- **Ne postoji jedinstvena procedura koja bi definirala stručno vrednovanje naknadnih ulaganja u stalna sredstva nakon početnog priznavanja, tako da se ista priznaju kao povećanje nabavne vrijednosti u ukupnom iznosu, bez isknjižavanja uništenih ili zamijenjenih dijelova i dokumentiranja postojanja osnove priznavanja (procjena povećanja uslužnog potencijala, produženje vijeka trajanja i sl), čime nije osigurana fer prezentacija nabavne i sadašnje vrijednosti stalne imovine kojom raspolaže Brčko distrikt BiH na dan 31.12.2015. godine.**
- **U okviru rashoda od kamata i naknada (ekonomski kod 616400) iskazan je iznos od 1.021.854,99 KM koji se odnosi na proviziju za nepovučena kreditna sredstva za zaobilaznicu od Europske banke za obnovu i razvitak čiji je krajnji korisnik JP Ceste Brčko distrikta BiH d. o. o. Nakon naplate sredstava od JP Ceste Brčko d. o. o. evidentiranje je izvršeno preko primljenih otplata od pozajmljivanja javnim poduzećima (ekonomski kod 813300) čime nije izvršena njihova pravilna prezentacija i sučeljavanje u računu prihoda i rashoda.**

- *Popis imovine, tražbina i obveza, od većeg broja proračunskih korisnika nije planiran i izvršen u propisanom roku, niti su obuhvaćene sve pozicije. Značajni iznosi su popisani preuzimanjem knjigovodstvenih evidencija čime nije osigurana pojedinačna identifikacija stavki imovine, tražbina i obveza i realno iskazivanje njihovog stanja na dan 31.12.2015. godine. Osim toga, proračunski korisnici nisu pravodobno i pravilno vršili usklađivanja stvarnog i knjigovodstvenog stanja što je rezultiralo: iskazanim potraživanjima za dane predujmove iz ranijih godina u iznosu 47.303,28 KM od kojih se najveći dio odnosi na Odjel za obrazovanje za avansna plaćanja goriva nastalih po osnovi neevidentiranih računa iz ranijih godina za preuzete količine, koji nisu dostavljeni u Trezor na knjiženje, a za koje dobavljači imaju evidenciju o njihovom realiziranju-isporukama goriva.*

Mišljenje s rezervom

Po našem mišljenju finansijska izvješća Proračuna Brčko distrikta BiH, izuzev učinaka stavki navedenih u prethodnom pasusu, po svim bitnim pitanjima, prikazuju istinito i objektivno stanje imovine i obveza na dan 31. prosinca 2015. godine, račun prihoda i rashoda i izvršenje Proračuna Brčko distrikta BiH za godinu koja se završava na taj dan, sukladno Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Finansijsko poslovanje Proračuna Brčko distrikta BiH tijekom 2015. godine je, izuzev učinaka navoda u prethodnom pasusu, u svim materijalno-značajnim aspektima bilo usklađeno s važećom zakonskom regulativom.

Zamjenici glavnog revizora

Amra Ilić, dipl. oec.

Glavni revizor

Nekir Suljagić, dipl. oec.

---

mr. sc. Savo Grujić, dipl. oec.

---

1. REZIME DANIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom finansijskih izvješća Proračuna Brčko distrikta BiH u 2015. godini, u izvješćima i finansijskom poslovanju odjela i institucija koje se financiraju iz proračuna, uočili smo postojanje određenih propusta i nepravilnosti u finansijskom poslovanju i obavljanju poslova iz njihove nadležnosti. U cilju otklanjanja istih i sprečavanja njihovog ponavljanja u budućem razdoblju, dajemo sljedeće preporuke:

Potrebno je osigurati da svi proračunski korisnici, koordinirano i na isti način, sukladno Akcijskom planu postupaju po preporukama prethodne revizije, te da uspostave efektivnu međusobnu komunikaciju i efikasan nadzor nad izvršenjem usvojenih akcijskih planova.

U cilju uspostavljanja efikasnog integralnog sustava internih kontrola potrebno je donijeti jedinstven akt, obvezujući za sve korisnike proračuna, kojim bi se na jasan i nedvojben način propisale dužnosti i podijelile nadležnost pojedinačnih institucija, definirali obujam, vrsta i način uspostavljanja njihovih kontrolnih postupaka, međusobna komunikacija i informiranje, kao i uspostava adekvatnog nadzora nad funkcioniranjem istih.

Potrebno je da se radi uspostavljanja i osiguranja funkcioniranja efikasnog sustava internih kontrola, u svim segmentima poslovanja kod svih proračunskih korisnika utvrde konkretnе vrste rizika i procijene vjerojatnoću nastanka i stupanj utjecaja rizika na njihovo poslovanje. Na temelju definiranih rizika potrebno je definirati jasna i konkretna pravila i procedure, utvrditi kontrolne i nadzorne postupke s rokovima i nositeljima i osigurati njihovo dosljedno provođenje i dokumentiranje u okviru institucije, kao i na razini Vlade Brčko distrikta BiH. Time bi se osigurala dosljedna primjena zakonskih propisa, pojačala fiskalna odgovornost, poboljšala zaštita imovine, kao i povećala efektivnost, ekonomičnost i efikasnost u izvršavanju poslova iz djelokruga proračunskih korisnika.

Potrebno je prilikom obavljanja poslova iz nadležnosti institucija osigurati dosljednu i efektivnu primjenu važećih zakonskih i podzakonskih akata.

Potrebno je, sukladno postojećim propisima i usvojenim programima rada, dosljedno izvršavati obveze izrade nacrta zakona i izmjena zakona i donošenja i usklađivanja podzakonskih akata iz nadležnosti odjela i institucija.

Potrebno je u postupku donošenja redovitog proračuna osigurati da se tekući rashodi planiraju u granicama procijenjenih prihoda a financiranje iz nerealiziranih ranijih kapitalnih projekata ili zaduživanja, ponajprije koristiti za realizaciju projekata koji će povećanjem prihoda ili smanjenjem rashoda pokriti troškove otplata i kamata ili financiranja projekata od vitalnog značaja za Distrikt za koja se u srednjoročnom razdoblju iz tekućih prihoda ne mogu osigurati potrebna finansijska sredstva.

Potrebno je osigurati kontinuirano praćenje izvršenja proračuna i vršiti pravovremeno preusmjeravanje postojećih ili osiguranje nedostajućih sredstava u cilju dosljedne primjene Zakona o izvršenju proračuna za 2015. godinu i efikasnog i efektivnog izvršenja zadataka iz nadležnosti korisnika proračunskih sredstava. Potrebno je da Odjel osigura efikasnu i suštinsku kontrolu obračuna naknade za korištenje podataka i usluga i transparentnost prilikom primjene Odluke o visini naknade za korištenje podataka premjera i katastra nekretnina i vršenje usluga, u dijelu oslobođanja od plaćanja naknade.

Potrebno je planiranje prihoda od javne imovine vršiti na temelju realnih pokazatelja o njihovom ostvarenju u prethodnom razdoblju, te poduzimati aktivnosti kako bi naplata prihoda bila izvjesna.

Potrebno je dodatak na bruto plaće za nastavno i medicinsko osoblje planirati sukladno odredbama Zakona o plaćama zaposlenih u tijelima uprave Brčko distrikta BiH.

Potrebno je angažiranje nastavnog osoblja na zamjeni trajno nenazočnog nastavnika vršiti sukladno odredbama Zakona o obrazovanju u osnovnim i srednjim školama u Brčko distriktu BiH u dijelu uvjeta za zamjenu i maksimalnog roka angažiranja.

Potrebno je osigurati pravodobno pokretanje postupaka zapošljavanja nedostajućeg obrazovnog osoblja radi osiguranja kontinuiteta i kvalitete održavanja nastavnog procesa i dosljedne primjene zakonskih propisa.

Potrebno je prilikom utvrđivanja osnovne plaće za pojedinačna radna mjesta u osigurati primjenu načela ista plaća za jednake poslove, uvjete i rezultate rada sukladno Zakonu o plaćama.

Potrebno je, nakon izvršenja pravomoćnih presuda zbog neispravnog obračunavanja plaća, uspostaviti proceduru za zaključivanje nagodbe za razdoblje nakon presude do trenutka isplate, usklađivanje obračuna tekuće plaće za buduće razdoblje, te pokretanje disciplinske i materijalne odgovornosti ovlaštenih osoba čijim je propustom ili nečinjenjem prouzrokovana finansijska šteta po proračun Brčko distrikta BiH.

Potrebno je, proceduru izbora ponuđača i zaključivanje ugovora završiti prije nastupanja razdoblja na koje se odnosi radi dosljedne primjene Zakona o javnim nabavama u BiH i pravodobnog stvaranja uvjeta za kontinuiranu kontrolu kvantitete i kvalitete stvarno izvedenih usluga održavanja ulične rasvjete.

Potrebno je stjecanje nekretnina planirati i izvršavati na teret proračuna kapitalnih potreba nadležnog odjela i institucije, te osigurati prezentaciju njihovog stanja i promjena sukladno važećem okviru i prihvaćenim standardima finansijskog izvještavanja.

Potrebno je valorizaciju osnovice za obračun zateznih kamata vršiti dosljednom primjenom Zakona o visini stope zatezne kamate u pogledu ukupnog razdoblja na koje se odnosi.

Potrebno je popunjavanje ispražnjenih sistematiziranih pozicija vršiti na temelju javnog natječaja dosljednom primjenom Zakona o državnoj službi u tijelima uprave Brčko distrikta BiH, i Zakona o obrazovanju u osnovnim i srednjim školama Brčko distrikta BiH.

Potrebno je angažiranje izvršitelja za obavljanje povremenih i privremenih poslova vršiti za vrste poslova i u okviru rokova propisanih Zakonom o radu Brčko distrikta BiH.

Potrebno je, sredstva namijenjena za dotacije pojedincima dodjeljivati osobama koja su ispunile kriterije za dodjelu sredstava dotacija, kako je to predviđeno Odlukom o kriterijima, načinu i postupku dodjele sredstava dotacija Skupštine.

Potrebno je prilikom zaključivanja okvirnih sporazuma ili ugovora o prijevozu učenika s promjenjivom cijenom detaljno definirati način formiranja pouzdane početne cijene (osnovice za korekciju) i dokumentirati njen utvrđivanje.

Potrebno je osigurati dosljednu primjenu iste metodologije za izračunavanje korekcija cijena tijekom ugovorenog razdoblja, kontinuirano praćenje i pravodobno pokretanje korekcija cijena radi zaštite finansijskih interesa Brčko distrikta BiH i osiguranje dosljednog ostvarivanja prava korisnika i davatelja usluga javnog prijevoza.

Potrebno je osigurati da se priznavanje prava na prijevoz vrši sukladno Odluci o kriterijima u dijelu prebivališta i upisnih područja kojima učenici pripadaju.

Potrebno je prilikom ugovaranja usluga prijevoza učenika, obujam prijevoza vezati za stvarne dane u kojima se pruža usluga.

Potrebno je da Odjel sukladno Pravilniku o knjigovodstvu osigura pravodobno evidentiranje svih rashoda radi njihove potpune i pouzdane prezentacije u razdoblju na koje se odnose.

Potrebno je odabir korisnika izvršiti u roku predviđenom Odlukom gradonačelnika.

Potrebno je, prilikom odabira korisnika u projektu obnove individualnih stambenih objekata raseljenih osoba i povratnika, poštovati opće i posebne kriterije propisane Zakonom o izbjeglicama iz BiH i raseljenim osobama u BiH i Uputom o načinu i procedurama odabira korisnika projekta povratka i rekonstrukcije stambenih jedinica BiH.

Potrebno je dosljedno poštovati odredbe Zakona o proračunu Brčko distrikta BiH i Zakona o izvršenju proračuna za 2015. godinu, u dijelu namjenskog trošenja sredstava, zakonitog, efikasnog i ekonomičnog raspolaganja odobrenim proračunom.

Potrebno je poštovati odredbe Zakona o izvršenju proračuna Brčko distrikta BiH za 2015. godinu, u dijelu efikasnog upravljanja odobrenim proračunskim sredstvima.

Potrebno je dosljedno poštovati Program za otklanjanje i ublažavanje posljedica nastalih elementarnim nepogodama u dijelu predviđenih rokova za zaključivanje ugovora.

Potrebno je da Odjel definira mjerljive i precizne kriterije, kao i način dokazivanja kategorizacije oštećenog objekta, kako bi se zadatci predviđeni Programom za otklanjanje i ublažavanje posljedica nastalih elementarnim nepogodama u roku, efikasnije i efektivnije izvršili.

Potrebno je poštovati Zakon o izvršenju proračuna i Program u dijelu namjene korištenja sredstava dotacija.

Potrebno je osigurati neophodne uvjete, odnosno izvršiti pripremne radnje prije uvođenja Izvođača u posao, kako bi predmetni radovi bili izvedeni u ugovorenom roku.

Potrebno je osigurati da korisnici poticaja imaju izmirene obveze prema porezima i doprinosima u trenutku podnošenja zahtjeva i dopune zahtjeva sukladno Zakonu o poticaju u poljoprivrednoj proizvodnji i Pravilniku o načinu i uvjetima za poticaj u poljoprivrednoj proizvodnji.

Potrebno je, sredstva dotacija udrugama (neprofitnim organizacijama) odobravati sukladno Odluci o kriterijima za dodjelu dotacija gradonačelnika Brčko distrikta BiH.

Potrebno je, prilikom dodjele sredstava dotacija neprofitnim organizacijama, dosljedno se pridržavati odredbi Odluke o kriterijima, načinu i postupku dodjele sredstava dotacija Skupštine Brčko distrikta BiH.

Potrebno je kriterijima u programima utroška osigurati način usklađivanja iznosa zahtjeva sa odobrenim sredstvima ili pravodobno osigurati nedostajuća sredstva i osigurati njihovu prezentaciju u razdoblju na koje se odnose.

Potrebno je sredstva za provođenje politike zapošljavanja realizirati u roku koji omogućava njihovu realizaciju u okviru razdoblja na koje se odnose radi povećanja efikasnosti u realizaciji proračunom odobrenih programa i transparentnosti izvještavanja o načinu i obujmu njegove realizacije.

Potrebno je u programu samozapošljavanja konkretnije definirati ciljeve programa i mjerljive kriterije za ocjenjivanje poslovnih ideja sukladno postavljenim ciljevima i definiranje oblika izvještavanja i nadzora nad njihovom realizacijom.

Potrebno je planiranje i izvršavanje dotacija visokoškolskim ustanovama vršiti putem javnog poziva, na temelju prethodno utvrđenih kriterija i programa koji će, osim obveze dokazivanja statusa korisnika, dovesti u vezu iznos odobrenih sredstava s brojem upisanih studenata i drugim mjerljivim kriterijima koji su u funkciji unapređenja visokog obrazovanja u Brčko distriktu BiH.

Potrebno je planiranje sredstava za poticaje gospodarskim poduzećima planirati na temelju realnih pokazatelja u prethodnim razdobljima i procjenama nastavka trenda u godini za koju se usvaja proračun.

Potrebno je na temelju stručnih analiza efekata postojećih poticaja na gospodarski razvitak u Brčko distriktu BiH, definirati područja u kojima su moguća i potrebna poboljšanja, te inicirati usuglašavanje zakonske regulative radi postizanja njene komplementarnosti i aktivne uloge Vlade Distrikta u konkretnijem definiranju razvojnih ciljeva odobrenih poticaja, kao i kriterija za njihovu ocjenu i praćenje.

Potrebno je uspostavljanje jedinstvene procedure u dijelu verifikacije ulaganja u sredstva u pripremi i podnošenja zahtjeva u fiksiranom razumnom roku u cilju stvaranja mogućnosti usklađivanja zahtijevanih sredstava s odobrenim sredstvima u proračunu i jednakog tretmana svih podnositelja zahtjeva.

Potrebno je analizirati uzroke nastanka nepravilnosti prilikom prijama i obrade zahtjeva za poticaj, te poduzeti potrebne mjere i uspostaviti procedure kojima će onemogućiti pojava priznavanja prava na poticaj na temelju postojanja formalno neispravnih dokumenata.

Potrebno je priznavanje rashoda po osnovi naknada na nepovučena sredstva vršiti sukladno suštini transakcije radi prezentacije finansijskog poslovanja Direkcije za financije u 2015. godini.

Potrebno je prilikom kandidiranja kapitalnih projekata voditi računa o stručnoj sposobljenosti nositelja konkretnog projekta radi povećanja stupnja efikasnosti i racionalnosti izvršenja proračuna kapitalnih potreba i poštovanja zakonom propisanih rokova za njihovu realizaciju,

Po odobravanju projekata potrebno je da tijekom njegove realizacije svi proračunski korisnici, uključeni u njegovu realizaciju, budu aktivno uključeni u operativne planove neophodnih aktivnosti s preciznim rokovima i nositeljima, te osiguraju kontinuiran i kvalitetan nadzor nad

realizacijom projekata, kako bi se osiguralo pravodobno poduzimanje neophodnih aktivnosti potrebnih za njihovu zakonitu i racionalnu realizaciju u propisanim rokovima.

Potrebno je izdatke za otklanjanje posljedica od prirodnih nesreća planirati i izvršavati na temelju prethodno stvorenih pravnih pretpostavki, za planiranje i adekvatno postupanje svih nadležnih institucija u slučajevima pojava elementarnih nepogoda, te sukladno prethodno izvršenoj procjeni ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća, izvršiti planiranje i osiguranje neophodnih financijskih sredstava, te osigurati pravodobno provođenje odgovarajućih postupaka nabava sa zaključivanjem okvirnih sporazuma za pružanje usluga sa izabranim ponuđačima.

Potrebno je prilikom priznavanja izdataka i rashoda, kao i primitaka i prihoda dosljedno izvršiti njihovo sučeljavanje sukladno zahtjevima odabranog okvira financijskog izvještavanja.

Potrebno je, radi istinite i fer prezentacije financijskog stanja na dan bilanciranja izvršiti procjenu ročnosti i stupnja naplativosti svih tražbina, te sukladno izvršenoj procjeni izvršiti adekvatna knjiženja ispravak vrijednosti.

Potrebno je prilikom okončanja postupka stjecanja stalnog sredstva utvrditi njegovu ukupnu vrijednost ili vrijednost pojedinih funkcionalnih ili ekonomskih cjelina i isto imenovati sukladno njegovoj funkcionalnoj suštini.

Potrebno je u popisnim listama identificirati sredstva koja nisu u vlasništvu Brčko distrikta BiH, te ista iskazati u odvojenim popisnim listama radi stvaranja uvjeta za njihovo isknjižavanje iz imovine Distrikta i uvođenja u posebne evidencije.

U slučaju naknadnih ulaganja u postojeća stalna sredstva potrebno je, sukladno MRS-JS 17, utvrditi vrijednost dijela sredstva koji je naknadnim ulaganjima zamijenjen (nabavna vrijednost i ispravak vrijednosti) kako bi se isti isknjižio iz vrijednosti stalnog sredstva radi fer prikazivanja nove vrijednosti sredstva, a samim tim i cjelokupne imovine Brčko distrikta BiH u bilanci stanja.

Potrebno je prilikom okončanja postupka stjecanja stalnog sredstva utvrditi njegovu ukupnu vrijednost ili vrijednost pojedinih funkcionalnih ili ekonomskih cjelina i isto imenovati sukladno njegovoj funkcionalnoj suštini.

Potrebno je u popisnim listama identificirati sredstva koja nisu u vlasništvu Brčko distrikta BiH, te ista iskazati u odvojenim popisnim listama radi stvaranja uvjeta za njihovo isknjižavanje iz imovine Distrikta i uvođenja u posebne evidencije.

U slučaju naknadnih ulaganja u postojeća stalna sredstva potrebno je, sukladno MRS-JS 17, utvrditi vrijednost dijela sredstva koji je naknadnim ulaganjima zamijenjen (nabavna vrijednost i ispravak vrijednosti) kako bi se isti isknjižio iz vrijednosti stalnog sredstva radi fer prikazivanja nove vrijednosti sredstva, a samim tim i cjelokupne imovine Brčko distrikta BiH u bilanci stanja.

Potrebno je izvore sredstava rezervi i revalorizacijskih rezervi dovesti u funkciju sukladno njihovoj prirodi i nominaciji ili izvršiti njihovo isknjižavanje u korist neraspoređenog viška prihoda nad rashodima radi pouzdanije prezentacije bilančnih pozicija.

Potrebno je, osigurati pravodoban početak i okončanje godišnjeg popisa, popisom obuhvatiti cjelokupnu imovinu i obveze Brčko distrikta BiH, izvršiti identifikaciju i procjenjivanje pojedinačnih pozicija imovine i obveza, te sukladno Uputi o radu popisnih povjerenstava i

obavljanju popisa sredstava tražbina i obveza sastaviti izvješća o popisu u okviru propisanog roka.

Potrebno je da Odjel iskaže stvarno stanje stalnih sredstava na dan 31. prosinca 2015. godine u poslovnim knjigama, te utvrdi i dokumentira stvarne uzroke nastalih razlika, te poduzme mjere likvidacije manjkova sukladno odredbama Pravilnika o knjigovodstvu Brčko distrikta BiH.

NALAZI I PREPORUKE REVIZIJE FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA PRORAČUNA BRČKO DISTRINKTA BiH ZA 2015. GODINU

2. UVOD

Obavili smo reviziju finansijskih izvješća Proračuna Brčko distrikta Bosne i Hercegovine za 2015. godinu na temelju ovlasti danih Zakonom o reviziji javne uprave i institucija u Brčko distriktu BiH i drugim relevantnim propisima na temelju godišnjeg plana revizija.

3. OPĆI DIO

Direkcija za financije Brčko distrikta BiH je osnovana Zakonom o Direkciji za financije Brčko distrikta BiH (Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, 19/07).

Za obavljanje poslova iz djelokruga rada Direkcije uspostavljene su sljedeće organizacijske jedinice:

- Ured ravnatelja
- Trezor
- Porezna uprava
- Stručna služba Direkcije za financije.

Direkcija za financije Brčko distrikta BiH obavlja upravne, stručne i druge poslove utvrđene Zakonom o Direkciji za financije i Zakonom o Trezoru Brčko distrikta BiH koji se odnose na ostvarivanje sljedećih nadležnosti u oblasti financija:

- donosi provedbene propise iz oblasti financija,
- podnosi izvješće Skupštini o raspoloživosti prihoda za godišnji proračun,
- provodi zakone i druge propise,
- daje mišljenje o primjeni propisa iz oblasti financija,
- sudjeluje u pripremi prijedloga godišnjeg proračuna u koordinaciji s gradonačelnikom Distrikta,
- izrađuje i objavljuje finansijska izvješća sukladno Pravilniku o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu proračuna Brčko distrikta BiH,
- dostavlja izvješća o izvršenju proračuna sukladno zakonima, a za potrebe gradonačelnika,
- potvrđuje raspoloživost sredstava za sve rashode, transfere, investicije i kretanja sredstava Distrikta na svim računima Distrikta,
- vrši kontrolu utroška i opterećenja sredstava Distrikta sukladno proračunu,
- nadzire prikupljanje prihoda tijekom fiskalne godine,
- prikuplja i vrši raspodjelu javnih prihoda Distrikta,
- provodi politike u oblasti financija Distrikta,
- obavlja druge nadležnosti sukladno Statutu i zakonu.

Opis programa rada

- Unapređuje proračunski i porezni sustav kao i postupak planiranja, pripreme i usvajanja proračuna Distrikta i finansijskih planova fondova,
- Uspostavlja makroekonomske i fiskalne politike u javnoj potrošnji pri izradi Dokumenta okvirnog proračuna Distrikta,
- Vodi aktivnu politiku u suzbijanju „sive ekonomije“ u Brčko distriktu BiH,
- Uređuje način investiranja, zaduživanja, izdavanja garancija i sustava upravljanja dugom,

- Uspostavlja kvalitetniji sustav računovodstvenog nadzora i interne kontrole proračunskih korisnika i izvanproračunskih fondova,
- Provodi poreznu politiku, razrez i naplatu izravnih poreza u Brčko distriktu BiH,
- Obavlja i druge poslove iz svoje nadležnosti sukladno programu rada.

4. PREDMET, CILJ I OBUJAM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijska izvješća Proračuna Brčko distrikta BiH za 2015. godinu i usklađenost poslovanja Vlade Brčko distrikta BiH i drugih proračunskih korisnika s važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj revizije je da se na temelju provedene revizije finansijskih izvješća i pripadajućih računa, sukladno usvojenim revizorskim standardima, izrazi mišljenje o tome jesu li finansijska izvješća pripremljena, u svakom značajnom pogledu, sukladno važećoj zakonskoj regulativi i primjenjivom okviru finansijskog izvještavanja. Revizija uključuje i procjenu primjenjuju li rukovodstvo Direkcije za financije i rukovodstva proračunskih korisnika zakone i važeće propise, koriste li se sredstva za odgovarajuće namjene u okviru danih ovlasti, ocjenu finansijskog upravljanja, ocjenu sustava internih kontrola u pogledu zaštite imovine i otkrivanja i sprečavanja značajno pogrešnih iskazivanja u finansijskim izvješćima.

Revizija je obavljena sukladno internim planskim dokumentima revizorskog tima. Revizija finansijskih izvješća je obuhvatila finansijske transakcije Proračuna Brčko distrikta BiH koje se evidentiraju kroz Glavnu knjigu Trezora i sadržane su i iskazane u setu finansijskih izvješća. Ocjena usklađenosti finansijskog poslovanja izvršena je na temelju kvalifikacija izraženih u sačinjenim izvješćima o obavljenoj reviziji finansijskog poslovanja pojedinačnih proračunskih korisnika za 2015. godinu.

S obzirom da se revizija obavlja provjerama na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sustavu i sustavu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne pogreške mogu ostati neotkrivene.

5. OSVRT NA NALAZE I PREPORUKE PRETHODNE REVIZIJE

Direkcija za financije je sastavila Akcijski plan, broj: 13.9-04.1-817/15 od 14. 10. 2015. godine na temelju preporuka revizije finansijskih izvješća za 2014. godinu, te ga uputila svim proračunskim korisnicima.

Akcijskim planom su obuhvaćene preporuke u svezi s kvalifikacijama koje su imale izravan utjecaj na dano mišljenje. Kao nositelji pojedinačnih aktivnosti imenovane su sve revidirane institucije na koje se odnose dane kvalifikacije. Rokovi su definirani kao kontinuirani ili do konca 2015. godine.

Uvidom u planirane aktivnosti i izvješće o radu Direkcije za financije za 2015. godinu, te osvrtom na realizaciju danih preporuka utvrdili smo sljedeće:

- **Realizirane preporuke:**
  - Evidencija poticaja u poljoprivredi i prezentacija u finansijskim izvješćima je usuglašena s razdobljem nastanka obveze,
- **Djelomično realizirane preporuke:**
  - Obujam i sadržaj obrazloženja o izvršenju proračuna,

- Evidencija i izvršenje sudskih presuda u svezi sa stjecanjem imovine,
  - Izbor i dokumentiranje postupaka javnih nabava.
- **Nerealizirane preporuke:**
    - Obračun i isplata povećanja plaća pojedinih kategorija zaposlenika (zdravstveni radnici i suradnici, prosvjetni radnici i suradnici) nisu usklađeni sa zakonskim odredbama,
    - Nije definirana jedinstvena politika odobravanja dotacija od planiranja i izvršenja do izvještavanja o namjenskoj uporabi,
    - Donošenje općeg akta o sufinanciranju troškova lječenja u inozemstvu,
    - Popis imovine nije u potpunosti izvršen sukladno Uputi o popisu i u propisanom roku.

Preporuke dane u finansijskim izvješćima, koje se odnose na nepravilnosti konkretnih odjela i institucija su predmet pojedinačnih akcijskih planova tih institucija.

Revizijom njihovog finansijskog poslovanja je ocijenjeno da stupanj implementacije danih preporuka nije zadovoljavajući s obzirom da se određene preporuke odnose na pojedinačne transakcije koje se ne ponavljaju svake godine, dok je značajan dio preporuka realiziran parcijalno i formalno.

Potrebno je osigurati da svi proračunski korisnici, koordinirano i na isti način, sukladno Akcijskom planu postupaju po preporukama prethodne revizije, te da uspostave efektivnu međusobnu komunikaciju i efikasan nadzor nad izvršenjem usvojenih akcijskih planova.

6. NALAZI I PREPORUKE

6.1. Rukovodstvo i sustav internih kontrola

Sustav internih kontrola, kao proces koji je utemeljen i vođen od menadžmenta proračunskih korisnika (odjela i institucija) je u najvećim dijelu uspostavljen putem organizacijskih planova ili pravilnika o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta, pravilnika o internim kontrolnim postupcima i drugim internim aktima.

Člankom 43 Zakona o proračunu Brčko distrikta BiH utvrđena je obveza proračunskih korisnika da urede sustav internih kontrola sukladno međunarodnim standardima interne kontrole i važećim zakonskim i podzakonskim propisima, radi osiguranja izvršavanja aktivnosti u okviru njihove osnovne djelatnosti. Istim člankom spomenutog Zakona, se predviđa da sustav internih kontrola treba osigurati uspostavljanje organizacije, politike i procedura koje se koriste za postizanje namjeravanih rezultata iz utvrđenih programa proračunskih korisnika, kao i korištenje resursa sukladno postavljenim ciljevima.

Postojeći sustav internih kontrola u institucijama Brčko distrikta BiH u 2015. godini je zasnovan na Odluci o uspostavi sustava interne kontrole broj: 02-000057/12 od 26. 1. 2013. godine. Navedenom Odlukom nije stavljen izvan snage raniji Pravilnik o internoj kontroli broj: 02-01.1-001038/10 od 1. 10. 2010. godine, kojim su regulirana istovjetna područja. Usporedo postojanje više akata koji reguliraju istu oblast stvara nejasnoću i pravnu nesigurnost u smislu podjele nadležnosti, adekvatnog definiranja predmeta, oblika i načina kontrolnih aktivnosti, informacija i komunikacija između sudionika u procesu planiranja i izvršenja proračuna i efektivnog nadzora nad funkcioniranjem internih kontrola.

Zbog navedenih nejasnoća je otežano ili onemogućeno jednoobrazno i usuglašeno postupanje proračunskih korisnika u provođenju neophodnih kontrolnih aktivnosti, osobito za

transakcije i projekte u čijoj je realizaciji uključeno više institucija, što ostavlja prostor za pojavu neracionalnog i nedovoljno transparentnog trošenja javnog novca.

Radi uspostavljanja efikasnog integralnog sustava internih kontrola potrebno je donijeti jedinstven akt, obvezujući za sve korisnike proračuna, kojim bi se na jasan i nedvojben način propisale dužnosti i podijelile nadležnost pojedinačnih institucija, definirali obujam, vrsta i način uspostavljanja njihovih kontrolnih postupaka, međusobna komunikacija i informiranje, kao i uspostava adekvatnog nadzora nad funkcioniranjem istih.

Nedostatci u kontrolnom okruženju ogledaju se u: nepravodobnom donošenju podzakonskih akata; odsustvu jasnih upravljačkih kontrolnih postupaka u postojećim pojedinačnim pravilnicima o internim kontrolama prilikom priznavanja, knjigovodstvenog evidentiranja izvršenja izdataka odobrenih proračunom, te njihovog obrazlaganja uz izvješće o izvršenju proračuna; nepostojanje kriterija za financiranje troškova transplantacije organa; usklađivanju izvršenja s raspoloživim sredstvima koje se vrši naknadnim preusmjeravanjima sredstava i amandmanima na proračun, što nije sukladno članku 4 točki (4) Zakona o proračunu Brčko distrikta BiH i članku 6 Zakona o izvršenju proračuna Brčko distrikta BiH za 2015. godinu.

Kod pojedinih revidiranih proračunskih korisnika utvrđene su nepravilnosti u planiranju, obračunu i isplati plaća i naknada, koje se ogledaju u nepoštivanju zakonske i podzakonske regulative, kojom je regulirana oblast plaća i naknada u tijelima uprave i institucija Brčko distrikta BiH, u dijelu osnove za planiranje sredstava za plaće, odobravanje i isplata plaća ispod zakonski propisanog iznosa i isplate različitih plaća za iste poslove.

Uvidom u pravilnike o internim kontrolama proračunskih korisnika, konstatirano je da su kod većine korisnika uopćeno utvrđene vrste rizika, bez procjene stupnja njihove izvjesnosti i utjecaja na obavljanje djelatnosti institucije, kao i definiranja neophodnih adekvatnih kontrolnih i nadzornih aktivnosti od menadžmenta, te aktivnosti sistemskog informiranja i komunikacija kojim bi se postojeći rizici eliminirali ili bi se njihov utjecaj na poslovanje institucije sveo na prihvatljivu razinu.

Nepotpuno i nedosljedno provođenje kontrolnih aktivnosti kao dijela funkcionalnog sustava internih kontrola dovelo je do pojave nepravilnosti i propusta u radu koje se ogledaju u sljedećem: nabave putem izravnog sporazuma bez vjerodostojnog dokumentiranja izvršenog istraživanja tržišta, angažiranje po ugovorima o obavljanju povremenih i privremenih poslova za obavljanje poslova iz organizacijskog plana u razdobljima znatno duljim od 90 dana, nepravodobno okončanje pojedinačnih popisa po institucijama, planiranje kapitalnih projekata bez prethodnog stvaranja ili postojanja neophodnih preduvjeta za njihovu realizaciju, nepostojanje efikasne sistemske naknadne kontrole kvalitete radova u okviru garantnog roka.

Nedovoljna efikasnost u realizaciji proračuna kapitalnih potreba uglavnom je rezultat kandidiranja i odobravanja projekata za koje nisu prethodno stvoreni neophodni preduvjeti, neuspostavljanja efikasne komunikacije i suradnje različitih institucija uključenih u realizaciju istog projekta, kao i nedovoljnog angažiranja proračunskih korisnika u dijelu pravodobnog pokretanja i okončavanja procedura javnih nabava.

Potrebno je da se radi uspostavljanja i osiguranja funkcioniranja efikasnog sustava internih kontrola, u svim segmentima poslovanja kod svih proračunskih korisnika utvrde konkretnе vrste rizika i procijene vjerovatnoću nastanka i stupanj utjecaja rizika na njihovo poslovanje. Na temelju definiranih rizika potrebno je definirati jasna i konkretna pravila i procedure, utvrditi kontrolne i nadzorne postupke s rokovima i

nositeljima i osigurati njihovu dosljednu provedbu i dokumentiranje u okviru institucije, kao i na razini Vlade Brčko distrikta BiH. Time bi se osigurala dosljedna primjena zakonskih propisa, pojačala fiskalna odgovornost, poboljšala zaštita imovine, kao i povećala efektivnost, ekonomičnost i efikasnost u izvršavanju poslova iz djelokruga proračunskih korisnika.

6.2. Obavljanje poslova iz nadležnosti odjela i institucija sukladno zakonskim i drugim propisima

Tijekom revizije su utvrđene određene nepravilnosti koje se ogledaju u neusklađenosti finansijskog poslovanja institucija sa zakonskim propisima koje se ogledaju u sljedećem:

- Vlada Brčko distrikta BiH nije u zakonskom roku izradila i podnijela Prijedlog proračuna za 2016. godinu, niti je isti od Skupštine usvojen u zakonskom roku,
- Zbog nedonošenja odluke o minimalnoj stopi poreza na nekretnine za 2016. godinu tekuću godinu onemogućeno je pravodobno uručivanje rješenja, prikupljanje prihoda od poreza na nekretnine i poduzimanje drugih mjera za naplatu poreza.
- Program rada Vlade Brčko distrikta BiH za 2015. godinu donesen je 6. 5. 2015. godine što predstavlja značajno kašnjenje u odnosu na odredbe Poslovnika o radu Vlade kojim je utvrđen rok 1. 12. tekuće godine za iduću godinu,
- Novi organizacijski planovi na temelju Odluke o kategorizaciji radnih mesta u tijelima javne uprave u Brčko distriktu BiH nisu doneseni, nisu doneseni u propisanom roku ili nisu sukladni propisanoj metodologiji, od većeg broja institucija, među kojim je i Ured gradonačelnika,
- Plan korištenja nekretnina za 2015. godinu nije donesen zbog nedosljednog izvršavanja međusobnih obveza izvještavanja između Ureda za upravljanje javnom imovinom i primarnih korisnika nekretnina,
- Zaključivanje aneksa ugovora o produženju zakupa poslovnih prostora izvršeno je na temelju objavljenog javnog poziva, s tim da je dio ugovora potpisani i sa zakupcima koji nisu dostavili kompletne zahtjeve što nije sukladno Zakonu o javnoj imovini Brčko distrikta BiH i uvjetima iz javnog poziva,
- Nisu doneseni potrebni podzakonski akti o reviziji i računovodstvu,
- Urađeni nacrt zakona o zaštiti i spašavanju stanovništva i materijalnih dobara od prirodnih ili drugih nesreća u Brčko distriktu BiH nije upućen u zakonsku proceduru, niti je izrađena metodologija za izradu procjene ugroženosti u Brčko distriktu BiH od prirodnih i drugih nesreća,
- Nisu izrađeni podzakonski akti propisani Zakonom o prostornom planiranju i građenju (Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, broj 29/08) iz nadležnosti Odjela za javnu sigurnost (Pravilnik o uvjetima za dobivanje ovlasti za obavljanje poslova ispitivanja i istraživanja (rok 60 dana), Pravilnik o uvjetima za dobivanje ovlasti za obavljanje poslova donošenja tehničke dozvole (rok 90 dana), Pravilnik o izradi elaborata o geotehničkim i geomehaničkim karakteristikama tla (rok 60 dana) i Pravilnik o kontroli betonskih i asfaltnih baza (rok 90 dana),
- Nisu doneseni podzakonski akti propisani člankom 77 Zakona o prometu eksplozivnih materija i zapaljivih tekućina i plinova (Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, broj 03/07),
- Službenicima Odjela za javnu sigurnost, kojima je prestao radni odnos po sili zakona, nezakonito je omogućen rad i obračunana plaća nakon isteka propisanog roka, što je zbog retroaktivne odjave izvršene od Odjela za stručne i administrativne poslove onemogućilo evidenciju pojedinačnih uplata za mirovinsko osiguranje za sve

zaposlenike institucija koje se financiraju iz proračuna, koji su prijavljeni na Fond PIO RS,

- Odjel za zdravstvo i ostale usluge nije izvršio izradu i predlaganje srednjoročnog plana razvoja zdravstvene zaštite Brčko distrikta BiH.
- Neusklađenost Pravilnika o načinu i uvjetima za poticaj u poljoprivrednoj proizvodnji za 2015. godinu, kao podzakonskog akta, u odnosu na Zakon o poticaju u poljoprivrednoj proizvodnji u dijelu postavljanja dodatnih uvjeta koji izlaze iz okvira zakona i predstavljaju povredu nužne hijerarhije propisa,
- Nije izvršeno imenovanje predsjednika i članova Povjerenstva za vrijednosne papire, niti usuglašavanje akata koji reguliraju visinu i obračun plaća imenovanih osoba i zaposlenika,
- Nije uspostavljena procedura praćenja mandata i redovnog izbora i imenovanja članova upravnih odbora koje imenuje gradonačelnik,
- U registru nekretnina Ureda za upravljanje javnom imovinom nije uspostavljena potpuna i usuglašena evidencija o imovini Distrikta i javnoj imovini u općoj uporabi; nisu definirani kriteriji za utvrđivanje potrebne razine sredstava na korištenju; nisu uspostavljene procedure kontrole korištenja i načina održavanja potrebne razine nekretnina,
- Nisu doneseni podzakonski akti iz nadležnosti inspektorata i Ureda gradonačelnika propisani člankom 73 Zakona o sigurnosti i zaštiti zdravlja radnika na radu (Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, broj 02/109),
- Ne vrši se u potpunosti objava akata gradonačelnika propisana Zakonom o Vladi Brčko distrikta BiH i Zakona o Službenom glasniku Brčko distrikta BiH.

Potrebno je prilikom obavljanja poslova iz nadležnosti institucija osigurati dosljednu i efektivnu primjenu važećih zakonskih i podzakonskih akata.

Potrebno je, sukladno postojećim propisima i usvojenim programima rada, dosljedno izvršavati obveze izrade nacrta zakona i izmjena zakona i donošenja i usklađivanja podzakonskih akata iz nadležnosti odjela i institucija.

6.3. Donošenje i praćenje izvršenja proračuna Brčko distrikta BiH

Skupština Brčko distrikta BiH je odlukom broj: 01-02-446/15 od 30. 3. 2015. godine usvojila Proračun Brčko distrikta BiH za 2015. godinu (u daljem tekstu: Proračun), u razini prihoda i primitaka i rashoda od 229.289.664,93 KM i Zakon o izvršenju proračuna Brčko distrikta BiH za 2015. godinu.

Struktura usvojenog proračuna za 2015. godinu je sljedeća:

- Ukupno planirani prihodi za 2015. godinu iznose 205.096.489,52KM;
- Financiranje u iznosu od 24.193.175,41 KM, od čega su primitci od zaduzivanja stranih finansijskih institucija planirani u iznosu od 19.229.224,05 KM, otplate od pozajmljivanja javnim poduzećima u iznosu 1.963.951,36 KM i sredstva od prihoda za posebne naknade za ceste (višak prihoda nad rashodima) u iznosu 3.000.000,00 KM.

Odlukom o usvajanju amandmana na proračun Brčko distrikta BiH za 2015. godinu, broj: 01-02-476/15 od 28. 5. 2015. godine, u proračunu Brčko distrikta BiH, povećano je financiranje u ukupnom iznosu od 4.710.000,00 KM, koje se odnosi na uvećanje financiranja u dijelu primitaka od zaduživanja od stranih finansijskih institucija.

Ukupno financiranje u proračunu Brčko distrikta BiH za 2015. godinu, nakon provedene odluke iznosi 28.903.175,41 KM.

Nakon usvojenih amandmana na proračun od 28.05.2015. godine ukupan proračun Brčko distrikta BiH za 2015. godinu, iznosi 233.999.664,93 KM.

Odlukom o usvajanju amandmana na proračun Brčko distrikta BiH za 2015. godinu, broj: 01-02-555/15 od 26. 11. 2015. godine, u proračunu Brčko distrikta BiH uvećavana je projekcija prihoda za 11.739,89 KM, tako da nova projekcija prihoda za 2015. godinu iznosi 205.108.229,41 KM, dok se iznos za financiranje povećava za 5.626.615,27 KM (povećanje se dijelom odnosi na smanjenje planiranih sredstava u kapitalnim proračunima za 2013. godinu (5.053.883,65 KM) i smanjenje za 2014. godinu (572.731,62 KM), u ukupnom iznosu 5.626.615,27 KM.

Ukupno financiranje u proračunu Brčko distrikta BiH za 2015. godinu, nakon provedene odluke iznosi 34.529.790,68 KM, a ukupan proračun Brčko distrikta BiH za 2015. godinu, nakon usvojenih amandmana na proračun od 26. 11. 2015. godine iznosi 239.638.020,09 KM.

Pregled plana proračuna za 2014. i 2015. godinu:

R. B.	Opis	Proračun za 2014. godinu	Plan proračuna za 2015. godinu	Konačan pror. za 2015. g.
1.	Porezni prihodi	167.600.000,00	176.460.000,00	176.460.000,00
2.	Neporezni prihodi	28.686.656,60	28.485.811,52	28.497.551,41
3.	Dotacije i primitci	323.902,67	150.678,00	150.678,00
I	Ukupno prihodi (1+2+3)	196.610.559,27	205.096.489,52	205.108.229,41
4	Tekući izdatci (bruto plaće, naknade, mat. troškovi, dotacije, opća rezerva, sudske presude i vans. porav. i otplata duga)	211.820.983,28	200.107.485,01	208.718.867,11
5	Kapitalni izdatci	41.147.065,38	29.182.179,92	30.919.152,98
II	UKUPNO RASHODI I IZDATCI (4+5)	252.968.048,66	229.289.664,93	239.638.020,09
III	(I-II) Planirani višak rashoda nad prihodima (-) višak prihoda nad rashodima (+)	-56.357.489,39	-24.193.175,41	-34.529.790,68
6.	Pokriće nedostajućih sredstava iz pos. naknada i suficita prethodne godine	39.457.489,39	3.000.000,00	8.626.615,27
7	Primitci od zaduživanja	16.900.000,00	19.229.224,05	23.939.224,05
8	Otplate od pozajmljivanja JP	0,00	1.963.951,36	1.963.951,36

IV	FINANCIRANJE (6+7+8)	56.357.489,39	24.193.175,41	34.529.790,68
----	----------------------	---------------	---------------	---------------

Iz navedenog pregleda vidimo da su prvobitno planirani prihodi za 2015. godinu pokrivali tekuće rashode i otplate dugova da bi nakon rebalansa tekući rashodi premašili tekuće prihode u iznosu 3.610.637,70 KM.

Namjena sredstava za realizaciju programa rada proračunskih korisnika utvrđena je analitičkim pozicijama rashoda i izdataka koje su sastavni dio proračunskog zahtjeva svakog proračunskog korisnika.

U cilju realizacije proračuna proračunski korisnici dužni su donositi operativne - kvartalne planove za izvršenje proračuna i vršiti praćenje izvršenja i preusmjeravanje sredstava između odobrenih pozicija u okviru odobrenih tekućih izdataka (osim bruto plaća i naknada).

Znatan dio proračunskih korisnika se, prilikom izvršenja proračuna, ne pridržava se odobrenih analitičkih proračunskih pozicija, tako da se preusmjeravanja putem unutrašnje preraspodjele ili amandmana na proračun ne vrše pravovremeno, te ista uglavnom predstavljaju verifikaciju već ostvarenih iznosa što nije sukladno članku 9 stavku 2 Zakona o izvršenju proračuna za 2015. godinu kojim je propisano da proračunski korisnici sredstva koriste samo za namjene koje su (prethodno) određene Proračunom i to do iznosa planiranog za tog proračunskog korisnika.

Potrebno je u postupku donošenja redovnog proračuna osigurati da se tekući rashodi planiraju u granicama procijenjenih prihoda a financiranje iz nerealiziranih ranijih kapitalnih projekata ili zaduživanja, ponajprije koristiti za realizaciju projekata koji će povećanjem prihoda ili smanjenjem rashoda pokriti troškove otplata i kamata ili financiranja projekata od vitalnog značaja za Distrikt za koja se u srednjoročnom razdoblju iz tekućih prihoda ne mogu osigurati potrebna finansijska sredstva.

Potrebno je osigurati kontinuirano praćenje izvršenja proračuna i vršiti pravovremeno preusmjeravanje postojećih ili osiguranje nedostajućih sredstava u cilju dosljedne primjene Zakona o izvršenju proračuna za 2015. godinu i efikasnog i efektivnog izvršenja zadataka iz nadležnosti korisnika proračunskih sredstava.

6.4. Izvršenje Proračuna Brčko distrikta BiH

U godišnjem izvješću o izvršenju proračuna za 2015. godinu iskazani su ukupni prihodi i primitci u iznosu od 195.877.269,57 KM. Za isti razdoblje iskazani su ukupni rashodi i izdatci u iznosu od 200.896.683,82 KM, tako da je iskazan **višak rashoda i izdataka** nad prihodima i primitcima u iznosu od **5.019.414,25 KM**.

Navedeni iznos je rezultat iskazanog viška rashoda nad prihodima u računu prihoda i rashoda u iznosu od **965.999,92 KM**, uvećanog za izdatke za nabavu stalne imovine 3.540.806,71 KM i otplate kredita u iznosu od 1.989.053,27 KM i umanjen za primitke od zaduživanja u iznosu od 211.761,55 KM i primitke od pozajmljivanja od javnih poduzeća u iznosu od 1.264.684,11 KM.

6.4.1. Prihodi, primitci i financiranje Proračuna Brčko distrikta BiH—

U Izvješću o izvršenju Proračuna za 2015. godinu, iskazano je ostvarenje prihoda u iznosu 194.400.823,91 KM, primitaka od zaduživanja u iznosu 211.761,55 KM, te primitaka od otplate danih zajmova javnim poduzećima 1.264.684,11 KM, tako da su ukupni prihodi i primitci iskazani u iznosu od 195.877.269,57 KM i manji su u odnosu na plan za 35.134.135,25 KM ili 15,2 %, dok su za 1,2 % veći od ostvarenja u 2014. godini. Odstupanje od planiranog izvršenja najvećim dijelom je rezultat neizvršavanja primitaka od planiranog zaduženja, kao i manjeg izvršenja nerealno planiranih neporeznih prihoda.

Usporedni pokazatelji ostvarenja prihoda i primitaka izvještajnog razdoblja, u odnosu na ostvarenje 2014. godine i plan 2015. godine prikazani su u sljedećoj tablici:

Prihodi	Ostvarenje	Plan 2015.	Ostvarenje	Indeks	
	I-XII 2014.		I-XII 2015.	4/2	4/3
1	2	3	4	5	6
Porezni prihodi	171.449.734,17	176.460.000,00	181.465.656,45	105,8	102,8
Neporezni prihodi	15.203.792,42	28.497.551,41	12.791.258,81	84,1	44,9
Dotacije i primitci	251.462,40	150.678,00	143.908,65	57,2	95,5
Ukupno prihodi	186.904.988,99	205.108.229,41	194.400.823,91	104,0	94,8
Primljene otplate dаних заемова	-	1.963.951,36	1.264.684,11	-	64,4
Primitci od zaduživanja	6.631.164,02	23.939.224,05	211.761,55	3,2	0,9
Ukupno prihodi i primitci	193.536.153,01	231.011.404,82	195.877.269,57	101,2	84,8

Udjel pojedinačnih prihoda i primitaka u ukupno iskazanim ostvarenim prihodima i primitcima u 2015. godini je sljedeće: porezni prihodi 92,6 %, neporezni prihodi 6,5 %, primljene otplate zajmova dаних подuzeћима 0,6 %, dotacije 0,1 % i zaduženje 0,1 %.

Prihod od poreza na nekretnine planiran je u iznosu od 1.300.000,00 KM, a naplaćeno 1.387.842,61 KM, odnosno 7 % više u odnosu na plan.

U ukupno ostvarenim prihodima, najznačajnija vrsta prihoda Odjela za javni registar se odnosi na „Ostale proračunske naknade“, koje su u 2015. godini ostvarene u iznosu od 1.041.141,25 KM, u okviru kojih su iskazane i naknade Pododjela za katastarske knjige i arhiv u iznosu od 325.735,75 KM. Navedeni prihodi se obračunavaju na temelju Odluke o visini naknade za korištenje podataka premjera i katastra nekretnina i vršenje usluga broj: 02-000124/13 od 10. 7. 2013. godine. Revizijom smo utvrdili da, u pojedinim predmetima koji obrađuju zahtjeve za uplanjenje objekata, nisu pravilno obračunate naknade iz Tarife naknada za korištenje podataka i pružanja usluga, tarifni broj 13. Također smo utvrdili da u predmetima: nisu predočene specifikacije načina obračuna naknade, ne postoji suštinska kontrola obračuna, niti je propisan način specificiranja obračuna naknada i vršenja kontrole obračuna. U određenim predmetima naknada je obračunata u manjem iznosu nego što je to propisano navedenom Odlukom.

Osim toga, člankom (6) navedene Odluke propisano je oslobođanje od plaćanja naknade za korištenje podataka i usluga. Revizijom smo utvrdili da su pojedinim podnositeljima zahtjeva koji su trebali biti oslobođeni sukladno spomenutom članku, naplaćivane naknade prilikom podnošenja zahtjeva, a naknadno Rješenjem odobravan povrat uplaćenih sredstava. Korisnici usluga prilikom podnošenja zahtjeva nisu upoznani s odredbama Odluke koja regulira oslobođanje od plaćanja naknade.

Potrebno je da Odjel osigura efikasnu i suštinsku kontrolu obračuna naknade za korištenje podataka i usluga i transparentnost prilikom primjene Odluke o visini naknade za korištenje podataka premjera i katastra nekretnina i vršenje usluga, u dijelu oslobođanja od plaćanja naknade.

Nizak stupanj ostvarenja prihoda Ureda za upravljanje javnom imovinom uzrokovani je nerealnim planiranjem prihoda od prodaje imovine, za koju nisu provedene neophodne pripremne aktivnosti zbog čega stvorena realna izvjesnost da planirani prihodi neće biti ostvareni, što je potvrđeno usporedbom planiranih i ostvarenih prihoda od prodaje u razdoblju 2010. - 2015. godine. U obrazloženju izvršenja proračuna za 2015. godinu, na poziciji prihoda, Ured za upravljanje javnom imovinom nije naveo stvarne uzroke niskog stupnja ostvarenja prihoda, niti je naveo mјere koje je poduzeo ili trebao poduzeti radi ostvarenja istih. Obrazloženje je formalnog karaktera jer za pojedinačne prihode koji su ostvareni u iznosu ispod 60 % Ured navodi da su isti sukladni očekivanom planu.

Potrebno je planiranje prihoda od javne imovine vršiti na temelju realnih pokazatelja o njihovom ostvarenju u prethodnom razdoblju, te poduzimati aktivnosti kako bi naplata prihoda bila izvjesna.

6.4.2. Rashodi i izdatci Proračuna Brčko distrikta BiH

U Izvješću o izvršenju Proračuna za 2015. godinu, ukupni rashodi i izdatci proračuna Brčko distrikta BiH za 2015. godinu iskazani su u iznosu od 200.896.683,82 KM. U odnosu na odobrene rashode izvršeni rashodi i izdatci su manji za 38.741.336,27 KM ili 6 %. Ostvareni tekući rashodi i izdatci u 2015. godini u odnosu na ostvarene rashode i izdatke u 2014. godini manji su za 2.972.856,12 KM ili 1,5 %.

Struktura planiranih i ostvarenih tekućih rashoda i izdataka za 2015. godinu, kao i struktura ostvarenih rashoda i izdataka u 2014. godini, prikazana je u tablici broj 1 koja je u prilogu Izvješća.

6.4.2.1. Tekući rashodi

Tekući rashodi u Izvješću o izvršenju proračuna za 2015. godinu iskazani su u iznosu od 194.511.524,34 KM, što predstavlja 95 % izvršenja plana. U tablici broj 2 u prilogu Izvješća, po vrsti izdataka, prikazan je plan, izmjene plana i ostvarenje za 2015. godinu.

6.4.2.2. Izdatci za bruto plaće i naknade

Izdatci za bruto plaće za 2015. godinu odobreni su u iznosu od 62.114.626,31 KM a ostvareni su u iznosu od 60.769.692,19 KM a odnose se na 2.446 zaposlenika, što predstavlja 98 % izvršenja.

U postupku revizije financijskog poslovanja odjela i institucija Brčko distrikta BiH, revizorski timovi utvrdili su nepravilnosti u obračunu i isplati plaća i naknada, koje se ogledaju u nepoštivanju zakonske i podzakonske regulative, kojom je regulirana oblast plaća i naknada u tijelima uprave i institucija Brčko distrikta BiH.

Uočene nepravilnosti, zbog nepoštivanja zakonske regulative, su sljedeće:

Izdatci za bruto plaće i naknade troškova zaposlenih u Odjelu za obrazovanje odobreni su u iznosu **24.511.550,96 KM**, a izvršeni su u iznosu **24.030.379,68 KM** što predstavlja **98 %** izvršenja plana.

Amandmanima na proračun 2015. godine izvršeno je umanjenje sredstava za bruto plaće u iznosu od 945.441,50 KM, zbog nepotpunjenošću radnih mesta, kao i zbog angažiranja značajnog dijela obrazovnog osoblja po ugovoru o djelu.

U okviru gore navedenih sredstava uključen je i dodatak na plaće obrazovnih i medicinskih radnika u visini 10 % osnovne plaće. Planiranje, obračun i isplata uvećanja plaća za nastavno i medicinsko osoblje, izvršeno je bez postojanja uporišta u Zakonu o plaćama zaposlenih u tijelima uprave Brčko distriktu BiH.

Odjel je inicirao pokretanje zapošljavanja putem javnog natječaja i izvršilo prijam manjeg broja zaposlenika, a dio postupaka je pokrenut koncem godine tako da će se isti okončati u 2016. godini. Za veći broj ispravnih radnih mesta Odjel je, uz suglasnost Vlade Brčko distrikta BiH, popunu vršio uvođenjem prekovremenog rada i angažiranjem po ugovorima za obavljanje povremenih i privremenih poslova.

Člankom 101 Zakona o obrazovanju u osnovnim i srednjim školama u Brčko distriktu BiH (Sl. glasnik Brčko distrikta BiH, brojevi 10/08, 25/08 i 04/13) propisano je da se zamjene privremeno nenazočnih nastavnika i suradnika primjenjuju samo u slučajevima privremene spriječenosti za rad, plaćenog i neplaćenog dopusta **postojećih** zaposlenika s rokom najdulje tri mjeseca.

Revizijom obračunatih i isplaćenih bruto plaća i naknada utvrđeno je postojanje dodatnih isplata koje se, zbog nedostatka nastavnog osoblja, odnose na naknade za angažiranje postojećih zaposlenika na zamjeni trajno nenazočnog nastavnika u razdoblju koje je značajno dulje od tri mjeseca. Osim toga, mjesечно prekovremeno angažiranje pojedinih nastavnika se vrši u značajno povećanom obujmu koji može dovesti u pitanje kvalitetu izvršenja nastave ili objektivnost u raspoređivanju fonda sati po nastavnicima.

Raspoređivanje zaposlenika, uvođenjem prekovremenog rada, na **trajno ispravnjena** radna mesta nastavnika, stručnog suradnika i suradnika u nastavi **predviđena organizacijskim planom** duljem od 3 mjeseca nije sukladno navedenim odredbama Zakona.

Zakonom o državnoj službi u tijelima uprave Brčko distrikta BiH određena su prava na jednako postupanje i jednake mogućnosti napredovanja sukladno rezultatima rada. Odredbom članka 5 Zakona o plaćama u tijelima uprave Brčko distrikta BiH je propisano da se platni razred, kao osnovni klasifikacijski element sustava plaćanja rada zaposlenih, sastoji od šest podrazreda izraženih koeficijentima, a određuje se na temelju vrste, složenosti, odgovornosti, utjecaja, pritiska i obrazovanja za poslove koje radno mjesto zahtijeva.

Revizijom je također utvrđeno postojanje isplata plaća po osnovi sudske presude, nastalih po osnovi nedoslijedne primjene zakonskih propisa prilikom utvrđivanja odgovarajućeg platnog razreda za obavljanje istih poslova za koje je postojala samo razlika u potrebnoj stručnoj spremi, što je dovelo do kršenja prava zaposlenika i nepotrebnih sudske troškove i kamata.

Također je utvrđeno da je nezakonita praksa isplate manje plaće nastavljena i nakon izvršenja pravomoćnih sudske presude što će, uzimajući u obzir postojanje različitih polaznih osnova za obračun plaće za rad na istim poslovima, koje je uočeno i u drugim odjelima i institucijama koje se financiraju iz proračuna, neizostavno prouzrokovati dodatne troškove po osnovi sudske sporova u idućem razdoblju.

Potrebno je dodatak na bruto plaće za nastavno i medicinsko osoblje planirati sukladno odredbama Zakona o plaćama zaposlenih u tijelima uprave Brčko distrikta BiH.

Potrebno je angažiranje nastavnog osoblja na zamjeni trajno nenazočnog nastavnika vršiti sukladno odredbama Zakona o obrazovanju u osnovnim i srednjim školama u Brčko distriktu BiH u dijelu uvjeta za zamjenu i maksimalnog roka angažiranja.

Potrebno je osigurati pravodobno pokretanje postupaka zapošljavanja nedostajućeg obrazovnog osoblja u cilju osiguranja kontinuiteta i kvalitete održavanja nastavnog procesa i dosljedne primjene zakonskih propisa.

Potrebno je prilikom utvrđivanja osnovne plaće za pojedinačna radna mjesta u osigurati primjenu načela ista plaća za jednake poslove, uvjete i rezultate rada sukladno Zakonu o plaćama.

Potrebno je, nakon izvršenja pravomočnih presuda zbog neispravnog obračunavanja plaća, uspostaviti proceduru za zaključivanje nagodbe za razdoblje nakon presude do trenutka isplate, usklađivanje obračuna tekuće plaće za buduće razdoblje, te pokretanje disciplinske i materijalne odgovornosti ovlaštenih osoba čijim je propustom ili nečinjenjem prouzrokovana finansijska šteta po proračun Brčko distrikta BiH.

6.4.2.3. Izdatci za putne troškove

Izdatci za putne troškove prvo bitno su odobreni u iznosu od 445.474,00 KM, da bi amandmanima umanjeni za 30.400,00 KM a preusmjeravanjima uvećani za 48.469,00 KM. Izdatci su izvršeni u iznosu od 313.707,52 KM, što čini 67,7 % izvršenja u odnosu na korigirani plan, dok su za 6,8 % veći od ostvarenja u 2014. godini.

Prilikom izvršavanja ovih izdataka uočene su nepravilnosti koje se ogledaju u neprimjerenom uvećavanju prvo bitno odobrenog iznosa iznad 10 % od prvo bitnog proračuna i nepotpuno i neadekvatno dokumentiranje osiguranosti prehrane na službenom putovanju, kao osnove za obvezno umanjenje pripadajućeg iznosa dnevnice.

6.4.2.4. Izdatci za komunalne usluge

Izdatci za komunalne usluge odobreni su u iznosu od 1.409.931,39 KM, a izvršeni u iznosu od 1.256.416,23 KM što predstavlja 89,1 % odobrenog iznosa.

Najznačajniji su izdatci za telefonske i poštanske usluge na koje se odnosi 480.968,71 KM, na troškove odvoza smeća 257.966,88 KM, poštarine 254.374,50 KM, troškove vode i kanalizacije 146.990,70 KM.

U odnosu na ostvarenje u 2014. godini izdatci za komunalne usluge su manji za 58.197,05 KM ili 4,4 %.

6.4.2.5. Izdatci za energiju

Izdatci za energiju odobreni su u iznosu od 4.409.550,88 KM, a izvršeni u iznosu od 4.235.750,17 KM što predstavlja 96 % odobrenog iznosa.

U odnosu na ostvarenje u 2014. godini izdatci za energiju su veći za 342.029,53 KM ili 8,8 %.

6.4.2.6. Izdatci za nabavu materijala i sitnog inventara

Izdatci za nabavu materijala i sitnog inventara odobreni su proračunom u iznosu od 2.508.586,50 KM, a ostvareni u iznosu od 1.857.326,01 KM ili 74,4 %, dok su za 496.087,40 ili 21,1 % manji od ostvarenja u 2014. godini.

6.4.2.7. Izdatci za usluge prijevoza i goriva

Izdatci za usluge prijevoza i goriva odobreni su u iznosu od 659.437,20 KM, a izvršeni u iznosu od 437.814,30 KM što predstavlja 66,4 % izvršenja plana.

6.4.2.8. Izdatci za unajmljivanje imovine i opreme

Izdatci za unajmljivanje imovine i opreme odobreni su u iznosu od 103.440,00 KM, a izvršeni u iznosu od 91.024,32 KM ili 88,0 % u odnosu na odobrenje.

6.4.2.9. Izdatci za tekuće održavanje

Izdatci za tekuće održavanje odobreni su u iznosu od 4.286.819,7 KM, a izvršeni u iznosu od 2.993.080,28 KM ili 69,8 % u odnosu na plan.

Revizijom proračunskih korisnika, utvrdili smo nepravilnosti prilikom realizacije ove vrste izdataka kako slijedi:

U okviru izdataka za tekuće održavanje u **Odjelu za komunalne poslove** izdatci za održavanje javne rasvjete izvršeni su u iznosu od 158.765,72 KM. Odluka o pokretanju postupka javne nabave donesena je 10. 7. 2015. godine. Ugovor nadležnim davaocem usluga održavanja javne rasvjete zaključen je tek 3. 12. 2015. godine. Izdatci za usluge održavanja javne rasvjete su priznati naknadno na temelju dokumentacije izvršitelja posla, tako da zbog nepravodobne kontrole ne možemo potvrditi da su fakturirane usluge izvršene u prikazanom obujmu.

Potrebno je, proceduru izbora ponuđača i zaključivanje ugovora završiti prije nastupanja razdoblja na koje se odnosi radi dosljedne primjene Zakona o javnim nabavama u BiH i pravodobnog stvaranja uvjeta za kontinuiranu kontrolu kvantitete i kvalitete stvarno izvedenih usluga održavanja ulične rasvjete.

6.4.2.10. Izdatci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa

Izdatci za usluge osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa odobreni su u iznosu od 302.310,97 KM, a ostvareni u iznosu od 226.405,57 KM ili 74,9 % plana, od čega se 157.528,85 KM odnosi na kolektivno osiguranje zaposlenika, 56.526,52 KM odnosi na osiguranje vozila, i 11.496,39 KM na bankarske usluge i izdatke platnog prometa.

6.4.2.11. Izdatci za ugovorene usluge

Izdatci za ugovorene usluge odobreni su u iznosu od 37.711.152,50 KM, a ostvareni u iznosu od 34.789.004,76 KM ili 92,2 % u odnosu na plan.

U strukturi izdataka za ugovorene usluge značajniji su: isplate po osnovi stare devizne štednje 12.430.749,26 KM, izdatci po sudskim rješenjima i presudama 8.002.919,25 KM, usluge hemodijalize 2.431.616,97 KM, usluge čišćenja i održavanja 1.596.329,94 KM, usluge izdržavanja zatvorskih kazni u entitetima 1.119.454,50 KM, usluge bolničke zdravstvene zaštite 868.411,16 KM, ugovori o djelu 1.752.762,08 KM, troškovi obrane od poplava 1.337.331,26 KM, usluge deminiranja 872.952,74 KM, usluge medija 524.012,75 KM, reprezentacija i darovi 513.130,00 KM.

Revizijom proračunskih korisnika, utvrdili smo nepravilnosti prilikom realizacije ove vrste izdataka kako slijedi:

Izdatci za sudska rješenja i poravnanja odobreni su u Direkciji za financije BD BiH u iznosu od 8.669.508,92 KM, a u revidiranom razdoblju su izvršeni iznosu od 8.002.919,25 KM.

U okviru realiziranog iznosa revizijom je utvrđeno da se iznos od najmanje 2.581.881,93 KM odnosi na osnovnu vrijednost ekspropriiranog zemljišta čije se stjecanje ne može evidentirati u okviru kategorije tekućih rashoda, s obzirom da se od istog u idućem razdoblju očekuje ostvarenje budućih ekonomskih koristi ili uslužnog potencijala te se isti imaju priznati kao sredstvo (Paragraf 7 MRS-JS 1 Prezentacija finansijskih izvješća). Stjecanje zemljišta se, u redovnom postupku, planira i odobrava u okviru proračuna kapitalnih potreba nadležnog proračunskog korisnika. Isplaćeni iznos odnosi se na presude do donošenja Instrukcije broj 02-000084/15 od 11. 3. 2015. godine koja predstavlja implementaciju preporuka iz izvješća o reviziji finansijskog poslovanja za 2013. godinu koje se odnose na način planiranja, izvršavanja, evidentiranja i izvještavanja o stjecanju imovine putem sudske presude i poravnanja i važila je do konca 2015. godine.

Revizijom je također utvrđeno da je zadržan način obračuna zateznih kamata iz ranijeg razdoblja koje uključuje mjesecnu valorizaciju na teret proračuna Brčko distrikta BiH dok isključuje efekte mjesecne valorizacije u korist proračuna Brčko distrikta BiH. Odredbama Zakona o visini stope zatezne kamate propisano je da se valorizacija ne primjenjuje ako je koeficijent rasta potrošačkih cijena u Distriktu **za razdoblje za koji se računa kamata negativan**, što znači da se potreba primjene koeficijenta utvrđuje za cijelo razdoblje za koje se obračunava kamata koristeći podatke nadležnog tijela Distrikta za statistiku.

Potrebno je stjecanje nekretnina planirati i izvršavati na teret proračuna kapitalnih potreba nadležnog odjela i institucije, te osigurati prezentaciju njihovog stanja i promjena sukladno važećem okviru i prihvaćenim standardima finansijskog izvještavanja.

Potrebno je valorizaciju osnovice za obračun zateznih kamata vršiti dosljednom primjenom Zakona o visini stope zatezne kamate u pogledu ukupnog razdoblja na koje se odnosi.

Revizijom naknada za obavljanje poslova po ugovoru o djelu utvrđene su nepravilnosti koje se odnose na zaključivanje ugovora za obavljanje poslova sistematiziranih nepotpunjenih radnih mesta, kao i angažiranja izvršitelja u razdoblju koje je dulje od zakonskog ograničenja na 90 dana tijekom godine.

Izdatci za ugovore o djelu u **Odjelu za obrazovanje** u izvještajnom razdoblju izvršeni su u iznosu od 769.441,85 KM i 3 % su veći od izvršenja u 2014. godini.

Revizijom je utvrđeno da se isti uglavnom odnose na naknade po osnovi zaključenih ugovora o djelu za obavljanje poslova nedostajućih nastavnika.

Člankom 95 Zakona o obrazovanju u osnovnim i srednjim školama u Brčko distriktu BiH predviđena je mogućnost da se izvođenje nastave deficitarnih struka i predmeta može povjeriti i vanjskom suradniku. Revizijom smo utvrdili da Odjel, prilikom zaključivanja ugovora o djelu, nije dokumentirao deficitarnost zanimanja što nije sukladno navedenoj odredbi Zakona.

Izdatci za usluge po ugovorima o djelu i privremenim i povremenim poslovima u **Uredu gradonačelnika** realizirani su u iznosu od 144.622,47 KM.

U postupku revizije utvrdili smo, da je Ured gradonačelnika s pojedincima zaključivao ugovore o obavljanju privremenih i povremenih poslova, koji su tijekom 2015. godine trajali dulje od

90 dana, što nije sukladno odredbama članka 109 Zakona o radu Brčko distrikta BiH. Po navedenoj osnovi isplaćen je iznos od 38.434,01 KM

Izdatci po osnovi ugovora o djelu u **Direkciji za financije BD BiH** su izvršeni u iznosu 138.000,45 KM. Revizijom je uočeno da se isti odnose na ugovore o obavljanju povremenih i privremenih poslova. Angažiranje je izvršeno na temelju suglasnosti Vlade Brčko distrikta BiH bez postojanja provedene procedure načina izbora konkretnih izvršitelja.

Ugovoreni poslovi obavljeni su u punom radnom vremenu. Na temelju ispravnjenosti pozicija, zahtjeva Direkcije i suglasnosti Vlade za angažiranje vidljivo je da se opisi poslova uglavnom podudaraju s poslovima koji su sistematizirani u organizacijskom planu Direkcije, što ukazuje na nedosljednu primjenu članka 46 stavka (4) Zakona o državnoj službi u tijelima uprave Brčko distrikta BiH.

U okviru ugovorenih usluga, **Odjel za javni registar** je za 2015. godinu, po osnovi Ugovora o privremenim i povremenim poslovima, realizirao iznos od 129.588,48 KM. Ugovoreni poslovi su iz nadležnosti Odjela i obavljeni su u punom radnom vremenu. Opisi poslova iz zaključenih ugovora uglavnom se podudaraju s poslovima koji su sistematizirani u Organizacijskom planu Odjela i odnose se na ispravnjene pozicije za koje su Proračunom za 2015. godinu odobrena sredstva na poziciji plaća i naknada. Angažiranje svih 16 izvršitelja je izvršeno na temelju Odluke o davanju suglasnosti koju je donijela Vlada Brčko distrikta BiH.

Revizijom smo ustanovili da duljina angažiranja izvršitelja tijekom kalendarske godine prelazi maksimum od 90 dana, što nije sukladno odredbama članka 109 Zakona o radu Brčko distrikta BiH.

Izdatci za privremene i povremene poslove u **Odjelu za javnu sigurnost** realizirani su u iznosu od 58.603,00 KM.

U postupku revizije utvrdili smo, da je Odjel s pojedincima zaključivao ugovore o obavljanju privremenih i povremenih poslova, koji su tijekom 2015. godine trajali dulje od 90 dana, što nije sukladno odredbama članka 109 Zakona o radu Brčko distrikta BiH.

Zakonom o državnoj službi u tijelima uprave Brčko distrikta BiH propisano je da se popunjavanje trajno ispravnjenih pozicija u tijelima uprave vrši putem javnog natječaja pod uvjetima: da je radno mjesto utvrđeno organizacijskim planom; da je to radno mjesto ispravnjeno; i da su u proračunu odobrena sredstava za plaće i doprinose službenika, odnosno namještenika.

S obzirom da u Organizacijskim planovima proračunski korisnici nisu uskladili uvjete za obavljanje poslova u dijelu stupnja zvanja koja se stječu u bolonjskom procesu, angažiranje nedostajućeg osoblja je izvršeno zaključivanjem ugovora o djelu na temelju suglasnosti Vlade Brčko distrikta BiH bez postojanja unaprijed utvrđenih i provedenih procedura načina izbora konkretnih izvršitelja. Ugovoreni poslovi obavljeni su u punom radnom vremenu. Na temelju ispravnjenosti pozicija, suglasnosti Vlade Distrikta za angažiranje, popisa i zahtjeva odjela i institucija vidljivo je da se opisi poslova podudaraju s poslovima koji su sistematizirani u organizacijskom planu, što ukazuje na nedosljednu primjenu članka 46 stavka 4 Zakona o državnoj službi u tijelima uprave Brčko distrikta BiH kojim je predviđeno „Izuzetno, rad u tijelima javne uprave može se, uz suglasnost Vlade, zasnovati u vidu angažiranja izvršitelja za privremene i povremene poslove u slučaju ispunjavanja obveza iz nadležnosti tijela javne uprave **za koje ne postoji predviđena radna mjesta**“.

Uzimajući u obzir da je člankom 143 stavkom 1 navedenog Zakona propisano da se na sva pitanja koja nisu uređena Zakonom o državnoj službi primjenjuju odredbe Zakona o radu Brčko distrikta BiH izvršili smo provjeru ispunjavanja uvjeta iz Zakona o radu.

Člankom 109 Zakona o radu Brčko distrikta BiH (Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, brojevi: 19/06; 19/07; 25/08; 20/13; 31/14 i 01/15) je propisano da se za obavljanje privremenih i povremenih poslova može zaključiti ugovor pod uvjetom: privremeni i povremeni poslovi su utvrđeni u zakonu, podzakonskom aktu, kolektivnom ugovoru ili pravilniku o radu; **da ne predstavljaju poslove za koje se zaključuje ugovor o radu na određeno ili neodređeno vrijeme s punim ili nepunim radnim vremenom; da ne traju dulje od 90 dana tijekom kalendarske godine.**

Navedeni odjela i institucije nemaju donesene opće akte kojima je predviđeno obavljanje povremenih i privremenih poslova, a duljina angažiranja tijekom revidiranog razdoblja prelazi maksimum od 90 dana tijekom kalendarske godine što nije sukladno odredbama članka 109 Zakona o radu Brčko distrikta BiH.

Potrebno je popunjavanje ispraznjениh sistematiziranih pozicija vršiti na temelju javnog natječaja dosljednom primjenom Zakona o državnoj službi u tijelima uprave Brčko distrikta BiH, i Zakona o obrazovanju u osnovnim i srednjim školama Brčko distrikta BiH.

Potrebno je angažiranje izvršitelja za obavljanje povremenih i privremenih poslova vršiti za vrste poslova i u okviru rokova propisanih Zakonom o radu Brčko distrikta BiH.

6.4.3. Tekuće dotacije i subvencije

Tekuće dotacije i subvencije odobreni su u iznosu od 87.137.407,93 KM, a izvršeni u iznosu od 83.654.919,11 KM ili 96,0 % u odnosu na odobrenje, dok su 5,9 % veći od ostvarenja prethodne godine.

Tkuće dotacije	Ostvareno 2014.	Planirano 2015.	Ostvareno 2015.	Indeks	
				4/2	4/3
1	2	3	4	5	6
a) Dotacija drugim razinama vlasti	100.000,00	238.540,00	238.540,00	238,5	100,0
b) Dotacije pojedincima	42.024.684,93	48.419.384,21	45.182.949,12	107,5	93,3
c) Dotacije neprofitnim organizacijama	13.275.119,40	14.957.127,02	14.716.330,17	110,9	98,4
d) Subvencije javnim poduzećima	16.338.361,83	16.022.356,70	16.017.163,54	98,0	100,0
e) Subvencije privatnim poduzećima	7.237.148,99	7.500.000,00	7.499.936,28	103,6	100,0
U K U P N O:	78.975.315,15	87.137.407,93	83.654.919,11	105,9	96,0

a) **Dotacija drugim razinama vlasti** planirana je u iznosu od 100.000,00 KM i ostvarena u istom iznosu, a odnosi se na redovnu dotaciju Odjela za gospodarski razvitak, šport i kulturu Ministarstvu finansija i trezora BiH po sporazumu za financiranje statističkih aktivnosti od isključivog interesa za Brčko distrikt BiH.

b) Dotacije pojedincima u Proračunu Brčko distrikta BiH odobrene su u ukupnom iznosu od 48.419.384,21 KM, a izvršene u iznosu od 45.182.049,12 KM, ili 93,3 % od plana, dok su za 7,5 % veće od ostvarenja u 2014. godini.

Revizijom proračunskih korisnika, utvrdili smo nepravilnosti prilikom realizacije ove vrste izdataka kako slijedi:

Dotacije pojedincima u Skupštini Brčko distrikta BiH realizirane su u iznosu od **30.000,00 KM**. Sredstva su dodijeljena na temelju Odluke o kriterijima, načinu i postupku dodjele sredstava dotacija Skupštine Brčko distrikta BiH.

Na temelju izvršenog pregleda dokumentacije koja je priložena od korisnika, koji su dobili sredstva dotacije i koja je poslužila kao osnova za dobivanje istih, utvrdili smo, da pojedini korisnici nisu dokazali svoj status odnosno ispunili kriterije za dodjelu sredstava dotacija sukladno Odluci. Naime, dio dotacija dodijeljen je na temelju medicinske dokumentacije koja datira iz ranijih godina, nepotpune i nepouzdane medicinske dokumentacije, što je suprotno članku 2 i članku 4 Odluke.

Potrebno je, sredstva namijenjena za dotacije pojedincima dodjeljivati osobama koje su ispunile kriterije za dodjelu sredstava dotacija, kako je to predviđeno Odlukom o kriterijima, načinu i postupku dodjele sredstava dotacija Skupštine.

Izdatci za dotacije pojedincima u **Odjelu za obrazovanje** odobreni su u iznosu od 3.399.100,00 KM, a izvršeni u iznosu od 3.302.606,34 KM što predstavlja 97,2 % izvršenja plana. Od navedenog iznosa na izdatke za prijevoz učenika odnosi se 2.421.806,34 KM, stipendije studentima 875.200,00 KM, nagrade studentima generacije i jednokratne pomoći 5.600,00 KM.

Izbor prijevoznika izvršen je Odlukom o dodjeli okvirnog sporazuma izabranom ponuđaču od 21. 8. 2014. godine, nakon provedenog otvorenog postupka, na temelju kog je dana 17. 9. 2014. godine potpisani Okvirni sporazum za 2014., 2015. i 2016. godinu, a dana 23. 12. 2014. godine zaključen ugovor o pružanju usluga prijevoza učenika i putnika u javnom linijskom gradskom i prigradskom prijevozu u 2015. godini.

Člancima 6 i 7 Okvirnog sporazuma i člankom 2 Ugovora o pružanju usluga predviđene su korekcije cijena prijevoza sukladno tenderskoj dokumentaciji na temelju promjene cijena goriva koju dostavlja Gospodarska komora Brčko distrikta BiH, Sekcija za naftu i naftne derivate Brčko distrikta BiH. Uvidom u tendersku dokumentaciju utvrdili smo da se početna cijena koja je bila osnova za davanje ponude i zaključivanje ugovora, kao i cijene koje predstavljaju osnovu za korekciju prikupljaju od Gospodarske komore Brčko distrikta BiH. Uvidom u dopise Gospodarske komore utvrdili smo da se prikupljanje informacija o cijenama vrši telefonskim pozivima članova Komore-sekcije po zahtjevu Odjela, bez postojanja redovne standardizirane procedure praćenja cijena.

Smatramo da podatci o cijenama prikupljeni na navedeni način ne daju dovoljnu pouzdanost podataka niti isti predstavljaju pouzdanu osnovu za kasniju usporedbu i usklađivanje cijena usluga. Člankom 7 Okvirnog sporazuma je predviđeno usklađivanje cijena prijevoza s promjenama cijena naftnih derivata najranije svaka 3 mjeseca. Povjerenstvo za usklađivanje cijena prijevoza imenovano je tek 27. 1. 2015. godine, četiri mjeseca nakon potpisa sporazuma.

Nakon prvog zapisnika Povjerenstva za usklađivanje cijena od 13. 4. 2015. godine, aneks ugovora je ponuđen 21. 4. 2015. godine, a potписан od izvođača 5. 6. 2015. godine i stupio je na snagu od 1. 6. 2015. godine. Drugi zapisnik Povjerenstva za usklađivanje je sačinjen

29. 9. 2015. godine, aneks ugovora je ponuđen 2. 10. 2015. godine, potpisani od izvođača 21. 10. 2015. godine i primijenjen od 1. 10. 2015. godine.

Konstatiramo da je Odjel u 2015. godini, u suradnji s Odjelom za javne poslove, izvršio samo dvije korekcije cijena ne koristeći ugovorenu mogućnost tromjesečne korekcije iako je bilo značajnog pada cijena goriva. Osim toga, uvidom u anekse ugovora, utvrđeno je, također, da Odjel nije osigurao pravovremenu primjenu korigiranih cijena za svibanj 2015. godine.

Odlukom o utvrđivanju kriterija za korištenje novčanih sredstava s pozicije dotacije pojedincima u Odjelu za obrazovanje definirano je da su korisnici prijevoza učenici osnovnih i srednjih škola s područja Brčko distrikta BiH koji pohađaju škole u Brčko distriktu BiH i čija je kuća udaljena više od 3 km od škole.

Revizijom smo utvrdili da kriteriji ne definiraju upisna područja osnovnih škola u okviru Distrikta koja su obvezna po zakonu o obrazovanju u osnovnim i srednjim školama. Osim toga, treba imati u vidu da zakonom nije utvrđena obveza osiguranja besplatnog prijevoza za učenike srednjih škola.

Uvidom u popise učenika utvrdili smo da je vršeno priznavanje prava na prijevoz učenicima s upisnih područja drugih škola kao i učenicima s područja drugih općina, što nije sukladno odredbama članka 19 Zakona o obrazovanju u osnovnim i srednjim školama u Brčko distriktu BiH o upisnim područjima, kao i kriterijima programa po kome pravo ostvaruju učenici s prebivalištem u Brčko distriktu BiH.

Ugovorom je definirano da se za mjesecce kada škole rade manje od 10 radnih dana izdaje i fakturira pola karte tako da se **fakturiranje u punom iznosu vrši i za razdoblje zimskog raspusta**, koje zahvaća prosinac i siječanj, čime je onemogućena korekcija obujma usluga kojom bi se mogla ostvariti značajna ušteda proračunskih sredstava.

Uvidom u popise učenika za razdoblje rujan - prosinac utvrdili smo da popisom nije obuhvaćen značajniji dio učenika Desete osnovne škole tako da je izvršenje dotacija iskazano u iznosu manjem za 38.145,54 KM.

Izdatci za stipendije realizirani su u iznosu 875.200,00 KM. Odobravanje stipendija za 2015. godinu izvršeno je na temelju raspisanog javnog poziva od 15. 6. 2015. godine.

Potrebno je prilikom zaključivanja okvirnih sporazuma ili ugovora o prijevozu učenika s promjenjivom cijenom detaljno definirati način formiranja pouzdane početne cijene (osnovice za korekciju) i dokumentirati njen utvrđivanje.

Potrebno je osigurati dosljednu primjenu iste metodologije za izračunavanje korekcija cijena tijekom ugovorenog razdoblja, kontinuirano praćenje i pravodobno pokretanje korekcija cijena radi zaštite financijskih interesa Brčko distrikta BiH i osiguranje dosljednog ostvarivanja prava korisnika i davatelja usluga javnog prijevoza.

Potrebno je osigurati da se priznavanje prava na prijevoz vrši sukladno Odluci o kriterijima u dijelu prebivališta i upisnih područja kojima učenici pripadaju.

Potrebno je prilikom ugovaranja usluga prijevoza učenika, obujam prijevoza vezati za stvarne dane u kojima se pruža usluga.

Potrebno je da Odjel sukladno Pravilniku o knjigovodstvu osigura pravodobno evidentiranje svih rashoda radi njihove potpune i pouzdane prezentacije u razdoblju na koje se odnose.

Tekuće dotacije pojedincima u **Odjelu za raseljene osobe, izbjeglice i stambena pitanja** odobreni su u iznosu od **11.013.477,00 KM**, a realizirani su u iznosu od **8.813.351,24 KM**, što čini **80,02 %** planiranih sredstava.

U idućem tabličnom pregledu dana je struktura planiranih i ostvarenih tekućih dotacija:

R. br.	O P I S	Planirano	Ostvareno	% realizacije
1	Obnova individualnih stambenih objekata raseljenih osoba i povratnika u Brčko distrikt BiH	1.000.000,00	576.601,00	57,66
2	Stambeno zbrinjavanje raseljenih osoba koje se žele integrirati na razini lokalne zajednice	250.000,00	247.390,00	98,96
3	Izgradnja i sanacija kuća oštećenih u elementarnim nepogodama (poplave/klizišta) u razdoblju travanj - svibanj 2014. godine	8.454.000,00	7.567.100,00	89,51
4.	Stambeno zbrinjavanja Roma u Brčko distriktu BiH	384.977,00	113.569,95	29,50
5.	Naknada sredstava NSP-a za uništene stanove, a čije je pravo potvrđeno rješenjem nadležnog tijela	450.000,00	0	0
6.	Zajednički projekti s Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice - Sarajevo	250.000,00	250.000,00	100,00
7.	Dotacija od zajedničkih institucija - Fond za povratak	4.500,00	4.500,00	100,00
8.	Priklučenje na elektro i vodovodnu mrežu osobama koja zbog klizišta grade kuće na novim lokacijama	15.000,00	11.153,28	74,36
9.	Priklučci na vodovodnu mrežu u MZ Dubravice	30.000,00	29.951,72	99,84
10.	Priklučenje na vodovodnu mrežu u MŽ Broduša, rješavanje problema nacionalnih manjina (Romi) i poboljšavanje uvjeta za stanovanje	30.000,00	13.085,29	43,62
11.	Priklučci na elektro i vodovodnu mrežu u MZ "Šatorovići" zaselak Samarić, Maholjaši i Koreja	25.000,00	0	0
12.	Dotacija za stambeno zbrinjavanje Roma u Brčko distriktu BiH	120.000,00	0	0
7	Ukupno tekuće dotacije pojedincima (1 do 12)	11.013.477,00	8.813.351,24	80,02

Za projekt **Obnove individualnih stambenih objekata raseljenih osoba i povratnika u Brčko distrikt BiH**, proračunom je odobreno **1.000.000,00 KM**, a realizirano **576.601,00 KM**, odnosno 57,66 % odobrenog proračuna. Cjelokupan iznos realiziranih sredstva odnosi se na listu korisnika odabranu po **Javnom pozivu za rekonstrukciju stambenih jedinica iz 2014. godine**.

Revizijom smo ustavili da je Lista korisnika projekta obnove individualnih stambenih objekata raseljenih osoba i povratnika u Brčko distriktu BiH, broj: 22-000546/14 sačinjena 29. 12. 2015. godine, što nije sukladno Odluci gradonačelnika, u dijelu poštovanja roka.

Na temelju **Javnog poziva** za podnošenje zahtjeva za obnovu objekata raseljenih osoba i povratnika **za 2014.** godinu koji je objavljen 4. 3. 2014. godine, ugovori o obnovi stambenog objekta s korisnicima su zaključeni tek 31. 12. 2015. godine.

Javnim pozivom su, kao i prethodnih godina, predviđeni opći i posebni kriteriji za sve potencijalne korisnike sukladno članku 22 Zakona o izbjeglicama iz BiH i raseljenim osobama u BiH (Službeni glasnik BiH, brojevi: 23/99, 21/03 i 33/03) i člancima 3 i 4 Upute o načinu i procedurama odabira

korisnika projekta povratka i rekonstrukcije stambenih jedinica BiH (Službeni glasnik BiH, broj 48/06).

Uvidom u dokumentaciju o dodjeli dotacija utvrdili smo da korisnici sredstava nisu ispunili sve opće kriterije u dijelu:

- dokazivanja statusa raseljene osobe, izbjeglice ili povratnika,
- predočavanja potvrde da su 30. 4. 1991. godine imali prebivalište u stambenoj jedinici koja je predmet obnove,
- dokazivanja da se stambena jedinica smatra neuvjetnom za stanovanje sukladno odgovarajućim standardima o minimumu stambenih uvjeta,
- dokazivanja da korisnik i članovi njegovog kućanstava od 1991. godine nemaju na teritoriju BiH drugu stambenu jedinicu koja se smatra uvjetnom za stanovanje sukladno odgovarajućim standardima o minimumu stambenih uvjeta.

Dodjela sredstava korisnicima koji ne ispunjavaju obvezujuće – eliminatore kriterije, su utrošena mimo odredaba članka 3 Zakona o proračunu Brčko distrikta BiH i članka 9 stavka (2) Zakona o izvršenju proračuna za 2015. godinu. U smislu članka 24 stavka (2) (Odgovornost u izvršavanju proračuna), Zakona o proračunu Brčko distrikta BiH i članka 10 stavka (2) Zakona o izvršenju proračuna za 2015. godinu, Odjel je odgovoran osigurati zakonitost, svrshodnost, efikasnost i ekonomično raspolaganje odobrenim proračunom.

Potrebno je odabir korisnika izvršiti u roku predviđenom Odlukom gradonačelnika.

Potrebno je, prilikom odabira korisnika u projektu obnove individualnih stambenih objekata raseljenih osoba i povratnika, poštovati opće i posebne kriterije propisane Zakonom o izbjeglicama iz BiH i raseljenim osobama u BiH i Uputom o načinu i procedurama odabira korisnika projekta povratka i rekonstrukcije stambenih jedinica BiH.

Potrebno je dosljedno poštovati odredbe Zakona o proračunu Brčko distrikta BiH i Zakona o izvršenju proračuna za 2015. godinu, u dijelu namjenskog trošenja sredstava, zakonitog, efikasnog i ekonomičnog raspolaganja odobrenim proračunom.

Javni poziv za podnošenje zahtjeva za obnovu objekata raseljenih osoba i povratnika za 2015. godinu objavljen je 29. 6. 2015. godine.

Javnim pozivom iz 2015. godine su propisani isti opći i posebni kriteriji, kao prethodnih godina. Prema općim, koji su istovremeno i eliminatori kriteriji, korisnik pomoći treba dokazati status izbjeglice iz BiH, raseljene osobe u BiH ili povratnika. Dokument kojim se dokazuje navedeni status, prema javnom pozivu, je ovjerena izjava podnositelja zahtjeva o statusu raseljene osobe ili povratnika.

Stavkom (6) članka 20 (Izvršenje tekućih dotacija) Zakona o izvršenju proračuna Brčko distrikta BiH je regulirano da se izdatci za tekuće dotacije za rekonstrukciju stambenih jedinica vrše sukladno općim i posebnim kriterijima utvrđenim Zakonom o izbjeglicama iz BiH i raseljenim osobama u BiH i Uputom o načinu i procedurama odabira korisnika projekta povratka i rekonstrukcije stambenih jedinica, javnim pozivom. Članak 4 navedene Upute propisuje da se kao dokumenti kojima se dokazuje ispunjavanje općih kriterija da je potencijalni korisnik pomoći izbjeglica iz BiH, raseljena osoba u BiH ili povratnik, **je potvrda nadležnog tijela o statusu**.

Revizijom smo ustanovili da ovjerena izjava kojom se dokazuje status raseljene osobe ili povratnika, koja je predviđena Javnim pozivom za 2015. godinu, nije sukladna članku 4 Upute o načinu i procedurama odabira korisnika projekta povratka i rekonstrukcije stambenih jedinica, te da kao takva ne može biti osnova za dodjelu sredstava.

Javni poziv je otvoren 30 dana i trajao je do 29. 7. 2015. godine. Nakon zatvaranja Javnog poziva gradonačelnik je, na prijedlog Odjela, donio Odluku o imenovanju prvostupanjskog i drugostupanjskog povjerenstva za odabir korisnika projekta obnove. Odlukom nije predviđen rok za izvršavanje zadatka povjerenstva, odnosno za odabir korisnika projekta, što je Odlukom iz prethodne godine, za Javni poziv iz 2014. godine bilo regulirano.

Do okončanja naše revizije odabir kandidata nije izvršen, niti je sačinjena preliminarna lista korisnika projekta obnove. Odjel nije efikasno raspolagao odobrenim proračunskim sredstvima za ove namjene, što nije sukladno odredbama članka 10 stavka (2) Zakon o izvršenju proračuna za 2015. godinu.

Potrebno je poštovati odredbe Zakona o izvršenju proračuna Brčko distrikta BiH za 2015. godinu, u dijelu efikasnog upravljanja odobrenim proračunskim sredstvima.

Za izgradnju i sanaciju kuća oštećenih u elementarnim nepogodama (poplava/kližište) u razdoblju travanj/svibanj 2014. godine Odjelu je odobren iznos od 8.454.000,00 KM. Do konca 2015. godine realiziran je iznos od 7.567.100,00 KM ili 89,51 %. Kriteriji, kao i način dokazivanja kategorizacije oštećenog objekta su predviđeni Programom za otklanjanje i ublažavanje posljedica nastalih elementarnim nepogodama broj: 43-000682/14 od 29. 8. 2014. godine (u dalnjem tekstu: Program). Istim je definirano da će Odjel u roku od 30 dana od dana usvajanja programa zaključiti pojedinačne ugovore s korisnicima. Revizijom smo utvrdili da su Ugovori zaključeni s 675 korisnika, a da još uvijek nisu riješeni prigovori, niti su svi pojedinačni ugovori po objavljenom popisu korisnika, zaključeni, iako je prošlo više od godine dana.

Potrebno je dosljedno poštovati Program za otklanjanje i ublažavanje posljedica nastalih elementarnim nepogodama u dijelu predviđenih rokova za zaključivanje ugovora.

Program je usvojen od Skupštine, 3. 9. 2014. godine, na prijedlog Vlade Brčko distrikta BiH, a u okviru Programa je usvojen i **Popis korisnika** razvrstanih po kategorijama oštećenja stambenih objekata.

Programom su predviđena sredstva i mjere za izgradnju i sanaciju kuća koje su evidentirane kao djelomično oštećene ili uništene u elementarnoj nepogodi. Istim je utvrđeno da je zbog elementarnih nepogoda oštećeno 714 stambenih objekata a koji se primjereno kriterijima za provedbu mogu svrstati u tri kategorije, i to I. kategorija 33.000,00 KM, II. kategorija 15.000,00 KM i III. kategorija 10.000,00 KM, s točno određenim brojem oštećenih stambenih objekata po svakoj kategoriji. Propisano je da je obujam pomoći ovisan od kategorije oštećenosti objekta i da stupanj oštećenosti utvrđuje stručno povjerenstvo.

Revizijom smo ustanovili da je broj oštećenih objekata varirao po kategoriji i u ukupnom broju korisnika. Kriteriji za određivanje kategorije nisu precizirani, tako da je teško dokazati kojoj kategoriji oštećenosti pripada određeni stambeni objekt. Također, kriterijima nije propisano na koji način se dokazuje da vlasnik objekta ima drugu uvjetnu imovinu, odnosno da navedeni objekt koristi povremeno, te da pripada III. kategoriji.

Usvojenim Programom nisu dovoljno jasno i precizirano dati kriteriji za dodjelu sredstava, niti način dokazivanja pripadnosti određenoj kategoriji, te je iz tog razloga ostavljena mogućnost da Povjerenstvo na subjektivan način određuje korisnike i pripadnost kategoriji.

U prilog navedenoj tvrdnji je činjenica da su na objavljeni popis uloženi prigovori, te da je gradonačelnik svojim dopisom od 18. 11. 2014. godine, tražio da se prije isplate druge tranše izvrši uvid u račune za struju godinu dana prije poplava, kako bi se ustanovilo je li na tim adresama uistinu vlasnik i živio.

Potrebno je da Odjel definira mjerljive i precizne kriterije, kao i način dokazivanja kategorizacije oštećenog objekta, kako bi se zadatci predviđeni Programom za otklanjanje i ublažavanje posljedica nastalih elementarnim nepogodama u roku, efikasnije i efektivnije izvršili.

Programom su određene **lokacija područja** (mjesne zajednice) na kojima se provode mjere otklanjanja i ublažavanja posljedica na stambenim objektima, a posebno su definirana područja na kojima su stambeni objekti totalno uništeni ili ugroženi klizištem. Za dokazivanje I. (prve) kategorije oštećenosti objekta od klizišta, Programom je definirano, da je nadležno tijelo za takav objekt izdalo rješenje o zabrani korištenja stambenog objekta.

Revizijom smo ustanovili da je korisnik svrstan u I. kategoriju oštećenja i da mu je na temelju Ugovora o isplati novčanih sredstava, od 31. 12. 2015. godine, isplaćen cijelokupan iznos od 33.000,00 KM predviđen za I. kategoriju oštećenja stambenog objekta. Uvidom u predmet i postupak dokazivanja kategorizacije oštećenja objekta, ustanovili smo da se radi o stambeno-poslovnom objektu, te da u prilogu spisa nije priloženo rješenje o zabrani korištenja stambenog objekta, Osim toga, navedeni stambeno-poslovni objekt se **ne nalazi** na lokaciji područja (mjesnoj zajednici) koja je definirana Programom, niti je korisnik bio na Popisu korisnika razvrstanih po kategorijama oštećenja, koji je 11. 9. 2014. godine objavljen od Odjela. Korisniku su tek nakon uloženog Prigovora na Popis od 14. 8. 2014. godine, dodijeljena sredstva.

Odjel prilikom isplate sredstava po Ugovoru o isplati novčanih sredstava broj: 22-002628/14 od 31. 12. 2015. godine, nije poštovao kriterije utvrđene Programom.

Programom su definirani „Način i obujam provedbe mjera, kao i kriteriji za provedbu“. Sukladno navedenom, obveza korisnika je da isplaćena novčana sredstva namjenski utroši na obnovu stambenog objekta oštećenog elementarnim nepogodama. Obujam pomoći će ovisiti od kategorije oštećenosti.

Uvidom u dokumentaciju ustanovili smo da je sa određenim brojem korisnika zaključen ugovor o isplati novčanih sredstava namijenjenih za kupovinu stambenog objekta, što Programom nije bilo predviđeno. Pojedini korisnici su sredstva trošili za dogradnju i izgradnju novih objekata, a ne na sanaciju postojećih stambenih objekata. Pojedinim korisnicima su odobrena sredstva III. kategorije oštećenosti za sanaciju „poslovnog objekta“, iako Programom nije bila predviđena sanacija poslovnih objekata. Sredstva su dodijeljena za sanaciju objekta čiji vlasnik ima drugu uvjetnu imovinu, a da se iz priložene dokumentacije nismo mogli uvjeriti da se radi o stambenom objektu, jer nisu priloženi računi koji dokazuju potrošnju električne energije.

Dio sredstava za izgradnju i sanaciju kuća oštećenih u elementarnim nepogodama (poplava/klizište) u razdoblju travanj/svibanj 2014. godine dodijeljen je korisnicima koji nisu ispunjavali uvjete predviđene Programom.

Člankom 9 stavkom (2) Zakona o izvršenju proračuna za 2015. godinu, regulirano je da proračunski korisnici sredstva koriste samo za namjene koje su određene proračunom, a odredbama članka 10 stavka (2), istog Zakona, propisano je da su proračunski korisnici odgovorni za zakonitost, svrshodnost i efikasnost u raspolaganju proračunskim sredstvima. Odjel je odgovoran da osigura zakonitost, svrshodnost i efikasnost u raspolaganju odobrenim proračunom za ove namjene.

Potrebno je poštovati Zakon o izvršenju proračuna i Program u dijelu namjene korištenja sredstava dotacija.

Za projekt **Stambeno zbrinjavanje Roma** u Brčko distriktu BiH planirana su sredstva u iznosu od 384.977,00 KM, a realizirana u iznosu od 113.569,95 KM ili 29,50 % u odnosu na planirana sredstva.

Navedena sredstva sastoje se iz udruženih sredstava Vlade Brčko distrikta BiH i Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH i to:

- Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH u iznosu od 120.000,00 KM,
- proračun Brčko distrikta BiH iz 2014. godine 30.000,00 KM,
- sredstva preostala iz ranijeg razdoblja u iznosu od 234.977,00 KM.

Za odabrane korisnike programa stambenog zbrinjavanja Roma u prosincu 2014. godine je potpisana Ugovor o izvođenju radova za izgradnju/sanaciju stambenih objekata u iznosu od 122.256,86 KM. Člankom 7 Ugovora je definiran rok za izvršenje radova od 90 kalendarskih dana, od dana uvođenja u posao od naručitelja.

Prilikom uvođenja izvođača u posao konstatirani su problemi i to: preko dijela jednog stambenog objekta prelazi trasa 10 kW dalekovoda, na građevinskom zemljištu vlasnika drugog objekta nije izvršeno iskolčenje objekta, dok je na objektu trećeg vlasnika neophodno izvršiti privremeno premještanje niskonaponske mreže.

Revizijom smo ustanovili da su radovi završeni na pet objekata, a da je na šestom objektu, koji je također bio predmet ugovora, odabrani korisnik u vlastitoj režiji postavio krovnu konstrukciju i krovni pokrivač.

Od ugovorene vrijednosti realiziran je iznos od 113.569,95 KM, a na temelju Aneksa ugovora o izvođenju radova broj: 13-002619/14 od 23. 12. 2015. godine, odnosno u manjem iznosu u odnosu na osnovni ugovor, zbog činjenice da je jedan od odabralih korisnika osobnim sredstvima izvodio radove na svom objektu, prije uvođenja izvođača u posao.

Odjel nije izvršio pripremne radnje, odnosno nije osigurao neophodne uvjete prije uvođenja izvođača u posao, kako bi predmetni radovi bili izvedeni u ugovorenom roku.

Potrebno je osigurati neophodne uvjete, odnosno izvršiti pripremne radnje prije uvođenja izvođača u posao, kako bi predmetni radovi bili izvedeni u ugovorenom roku.

Dotacije pojedincima u **Odjelu za poljoprivredu, šumarstvo i vodno gospodarstvo** koje se odnose na poticaje u poljoprivrednoj proizvodnji su odobreni u iznosu od 12.215.282,21 KM, a izvršeni su u iznosu od 12.213.637,10 KM, ili 99,99 %.

Od ukupno izvršenih poticaja u poljoprivrednoj proizvodnji za 2015. godinu u iznosu od 12.213.637,10 KM, na podnesene zahtjeve iz 2014. godine se odnosi 3.907.673,88 KM i na podnesene zahtjeve iz 2015. godine se odnosi 8.305.963,22 KM.

Tijekom godine podnositelji zahtjeva podnose i nove zahtjeve, po drugim osnovama za korištenje sredstava poticaja kao dopune prvobitno podnesenog zahtjeva.

Revizijom smo utvrdili da je u pojedinim slučajevima, prilikom podnošenja dopunskih zahtjeva za 2015. godinu, uz zahtjev za dodjelu poticaja za unapređenje poljoprivredne proizvodnje u 2015. godini prilagana dokumentacija o izmirenim obvezama po osnovi poreza i doprinosa starija od 3 mjeseca od dana podnošenja zahtjeva, što nije sukladno članku 5 stavku 1 točki e) Zakona i članku 9 Pravilnika.

Potrebno je osigurati da korisnici poticaja imaju izmirene obveze prema porezima i doprinosima u trenutku podnošenja zahtjeva i dopune zahtjeva sukladno Zakonu o poticaju u poljoprivrednoj proizvodnji i Pravilnikom o načinu i uvjetima za poticaj u poljoprivrednoj proizvodnji.

Izdatci za dotacije pojedincima u Odjelu za zdravstvo odobreni su proračunom u iznos 21.561.525,00 KM, a izvršeni su u iznosu od 20.658.465,30KM ili 96,90 % od odobrenog. Ova sredstva su utrošena za isplate:

- po Zakonu o socijalnoj skrbi Brčko distrikta BiH u iznosu od 4.387.117,00 KM,
- po Zakonu o dječjoj skrbi Brčko distrikta BiH u iznosu od 9.677.143,50,
- refundaciju bolovanja gospodarskim subjektima u iznosu od 1.398.461,89 KM,
- jednokratne novčane pomoći umirovljenicima u iznosu od 1.281.901,50 KM,
- dvokratne novčane pomoći za rješavanje socijalnog statusa radnika koji su radili u ODP „Interplet“ Brčko u iznosu od 1.254.017,08 KM,
- za dotacije pojedincima koji su u nadležnosti Službe za braniteljsko-invalidsku skrb u iznosu od 2.874.973,83 KM.

c) **Dotacije neprofitnim organizacijama** u Proračunu Brčko distrikta BiH odobrene su u iznosu od 14.957.127,02 KM, a izvršeni u iznosu 14.716.330,17 KM ili 98,4 % dok su za 10,9 % veći od ostvarenja u 2014. godini.

Revizijom proračunskih korisnika, utvrdili smo nepravilnosti prilikom realizacije ove vrste izdataka kako slijedi:

Tekuće dotacije neprofitnim organizacijama za 2015. godinu u **Uredu gradonačelnika** izvršene su u iznosu od 3.641.790,29 KM.

Dotacije neprofitnim organizacijama realiziraju se sukladno Odluci o kriterijima za dodjelu dotacija gradonačelnika Brčko distrikta BiH, broj: 01.3-0208KM-01/12 od 5. 1. 2012. godine (u dalnjem tekstu: Odluka o kriterijima), Odluci o izmjeni i dopuni Odluke o kriterijima za dodjelu dotacija gradonačelnika Brčko distrikta BiH, broj: 05-000059/12 od 26. 3. 2013. godine, Naredbi gradonačelnika, broj: 02-000210/15 od 22. 6. 2015. godine i Programu utroška sredstava za 2015. godinu.

Člankom 7 stavkom (4) Odluke o kriterijima regulirano je, da će Ured gradonačelnika na službenoj web-stranici Vlade Brčko distrikta BiH, objaviti popis udrug kojima je odobrena dotacija u 2014. godini, a koje za istu nisu dostavile izvješće o utrošku novčanih sredstava, te da se navedenim udrugama neće moći dodijeliti dotacija u 2015. godini.

Revizijom smo utvrdili da su, u razdoblju 1. 1. - 31. 12. 2015. godine, pojedinim udrugama dodjeljivane dotacije, i pored činjenice da one nisu dostavile izvješće o utrošku novčanih sredstava dodijeljenih po osnovi dotacije prethodne godine, što nije sukladno odredbama Odluke o kriterijima.

Revizijom je također utvrđena pojava odobravanja dotacija korisnicima koji nisu dostavili izvješće o utrošku, na temelju lažne izjave o ranjem nekorištenju sredstava dotacije u 2014. godini. Povjerenstvo za praćenje izvršenja dodijeljenih sredstava tekućih dotacija u 2015. godini je propustilo utvrditi provjeru vjerodostojnosti izjave, što nije sukladno odredbama članka 5 stavka (3) Odluke o kriterijima.

Potrebno je, sredstva dotacija udrugama (neprofitnim organizacijama) odobravati sukladno Odluci o kriterijima za dodjelu dotacija gradonačelnika Brčko distrikta BiH.

Izdatci za tekuće dotacije u Skupštini Brčko distrikta BiH izvršeni su u iznosu od **264.999,67 KM.**

Odredbom članka 9 stavka (1) Odluke o kriterijima, načinu i postupku dodjele sredstava dotacija Skupštine Brčko distrikta BiH regulirano je da su neprofitne organizacije, dužne dostaviti Povjerenstvu za upravu i financije Skupštine izvješće o utrošku dodijeljenih sredstava za prethodnu godinu, najkasnije do 31. ožujka tekuće godine. Također, odredbom navedenog članka stavka (3) Odluke regulirano je da neprofitnim organizacijama, koje ne dostave izvješće do 31. ožujka, ne mogu biti ponovno dodijeljena sredstva dotacija.

U procesu revizije smo utvrdili, da su pojedinim neprofitnim organizacijama dodijeljena sredstva dotacija u 2015. godini, a iste nisu dostavile Povjerenstvu izvješće o utrošku dodijeljenih sredstava za prethodnu godinu do 31. 3. tekuće godine, što nije sukladno odredbama Odluke o kriterijima, načinu i postupku dodjele sredstava dotacija Skupštine Brčko distrikta BiH.

Potrebno je, prilikom dodjele sredstava dotacija neprofitnim organizacijama, dosljedno se pridržavati odredbi Odluke o kriterijima, načinu i postupku dodjele sredstava dotacija Skupštine Brčko distrikta BiH.

Dotacije neprofitnim organizacijama u **Odjelu za stručne i administrativne poslove** odobrene su u iznosu 2.245.789,85 KM, a izvršene su u iznosu 2.076.280,85 KM, od čega se 1.976.280,85 KM odnosi na dotacije pozicionirane u knjizi proračuna, dok je putem javnog poziva dodijeljeno svega 80.000,00 KM ili 3,85 % od ukupnih donacija.

U okviru isplaćenog iznosa postoje i dotacije koje po svojoj prirodi predstavljaju kapitalne izdatke, tako da zbog načina evidencije njihovog izvršenja na poziciji tekućih rashoda i nedostatka stručnih resursa u Odjelu nije osigurana adekvatna zaštita proračunskih sredstava u pogledu opravdanosti odobrenih iznosa i uspostavljanja efektivnog naknadnog nadzora nad korištenjem sredstva radi sprečavanja njegovog otuđenja. Zbog nepostojanja jedinstvenog registra dotacija na razini Vlade nije onemogućeno ponavljanje i realizacija više zahtjeva u nekom drugom razdoblju kod iste ili druge institucije.

Dotacije neprofitnim organizacijama u **Odjelu za gospodarski razvitak, šport i kulturu** odobrene su u iznosu 7.537.050,00 KM, a izvršene su u iznosu 7.493.354,24 KM.

Od ukupno realiziranih sredstava dotacija neprofitnim organizacijama, iznos od 2.665.000,00 KM predstavlja dotaciju Zavodu za zapošljavanje Brčko distrikta BiH za realizaciju programa zapošljavanja visokoobrazovanih mladih osoba koje nemaju radnog staža, programa samozapošljavanja i programa aktivne politike zapošljavanja, iznos 2.117.612,99 KM odnosi se na dotacije športskim udrugama i iznos od 1.560.000,00 KM predstavlja dotaciju Razvojno-garantnom fondu Brčko distrikta BiH koja se odnosi na realizaciju programa subvencioniranja kamata.

Iznos od 2.117.612,99 KM odnosi se na dotacije športskim udrugama i različitim neprofitnim organizacijama. Od tog iznosa javni poziv je raspisan za 1.685.000,00 KM što predstavlja 20 % od ukupno odobrenih sredstava za dotacije neprofitnim organizacijama, dok se ostatak odnosi na dotacije ostalim organizacijama pozicioniranim u proračunu.

Razvojno-garantnom fondu Brčko distrikta BiH je proračunom Brčko distrikta za 2015. godinu odobrena dotacija u iznosu od 1.560.000,00 KM, od čega 1.500.000,00 KM za program subvencioniranja dijela kamata za kredite poduzećima i poduzetnicima na području Brčko distrikta BiH, a 60.000,00 KM za pokriće materijalnih troškova.

Vlada Brčko distrikta BiH je, na prijedlog Odjela, na 101. izvanrednoj sjednici održanoj 15. 12. 2015. godine donijela Odluku o usvajanju programa subvencioniranja dijela kamata za kredite poduzećima, poduzetnicima, podružnicama i nositeljima poljoprivrednih gospodarstava na području Brčko distrikta BiH za 2015. godinu kojim su za navedene namjene odobrena sredstva u iznosu od 1.500.000,00 KM. Na temelju Odluke o izdvajaju novčanih sredstava, sredstva su realizirana 28. 12. 2015. godine.

Kriterijima Programa za 2015. godinu je, za razliku od ranijih godina, osiguran jednak tretman svih korisnika koji su ispunili uvjete za poticaj, kao i način usklađivanja visine zahtjeva - prava s raspoloživim sredstvima u proračunu Brčko distrikta BiH za ove namjene.

Uvidom u izvješće Razvojno-garantnog fonda Brčko distrikta BiH o isplaćenim subvencijama dijela kamata u 2015. godini po programu za 2014. godinu utvrđeno je da se odobravanje pojedinačnih zahtjeva vršilo po redoslijedu prijama tako da je od ukupno 412 zahtjeva kompletno realizirano 270 zahtjeva, jedan djelomično, a 141 zahtjev nije razmatran. Obveza po neriješenim zahtjevima iznosi 633.825,55 KM. Navedeni iznos nije uključen u program za 2015. godinu niti su osigurana posebna sredstva.

Potrebno je kriterijima u programima utroška osigurati način usklađivanja iznosa zahtjeva s odobrenim sredstvima ili pravodobno osigurati nedostajuća sredstva i osigurati njihovu prezentaciju u razdoblju na koje se odnose.

Dotacija Zavodu za zapošljavanje Brčko distrikta BiH odobrena je u iznosu 2.665.000,00 KM od čega se za realizaciju aktivne politike zapošljavanja u 2015. godini odnosi 1.250.000,00 KM, na poticaj za zapošljavanje visokoobrazovanih mladih osoba bez radnog staža odnosi se 1.000.000,00 KM i na poticaje u samozapošljavanju se odnosi 450.000,00 KM.

Sredstva za realizaciju aktivne politike zapošljavanja u 2015. godini uplaćena su u prosincu 2015. godine na račun Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta BiH tako da u izještajnom razdoblju nije bilo njihove krajnje potrošnje. Kasno uplaćivanje sredstava onemogućava njihovu uporabu u razdoblju za koje su nominirani, što umanjuje efikasnost u pravodobnom provođenju proklamirane politike zapošljavanja u godini na koju se odnosi i transparentnost u izještavanju o utrošku i efektima poticaja, zbog različitih razdoblja izještavanja davatelja dotacije i implementatora programa.

Zbog slabog interesiranja poduzeća za zapošljavanje visokoobrazovanih mladih osoba bez radnog staža, na prijedlog Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta BiH i Odjela, Vlada Distrikta je zaključkom odobrila promjenu namjene neutrošenih sredstava tog programa u iznosu 573.170,80 KM za poticanje samozapošljavanja.

Sredstva za realizaciju programa samozapošljavanja odobrena su u ukupnom iznosu od 1.041.670,80 KM.

Programom samozapošljavanja na području Brčko distrikta BiH broj 05-000927/15 od 15. 10. 2015. godine utvrđeni su cilj programa, korisnici, kriteriji, način realizacije, namjena utroška i obveze krajnjih korisnika i visina odobrenih sredstava.

Programom je sukladno općim ciljevima samozapošljavanja i podizanja poduzetničkog duha na području Brčko distrikta BiH utvrđeno sedam kriterija za ocjenu poslovnih programa i odabir korisnika iz djelatnosti proizvodnje, obrtništva i uslužnog obrtništva bez utvrđenih prioriteta ili preferirane strukture poticaja.

Uvidom u program ustanovili smo da su svi kriteriji istog značaja i opisnog karaktera sa rasponom bodovanja od 10 do 50 bodova bez postojanja konkretnе metodologije vrednovanja pojedinačnih kriterija unutar postavljenog raspona. Pojedinačno bodovanje svakog kriterija kod svakog korisnika se zasniva na slobodnoj procjeni članova povjerenstva, što u okolnostima navedenih raspona ne osigurava postizanje objektivnosti u vrednovanju programa i pravednosti u izboru korisnika.

Programom nisu konkretno definirane obveze u pogledu oblika i obujma nadzora implementatora programa i načina i rokova izvještavanja o realizaciji sredstava.

Zbog kasnog transfera dotacije za zapošljavanje onemogućena je njezina realizacija u godini na koju se odnosi i pravodobno izvješćivanje o stupnju realizacije od Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta BiH o realizaciji tekućih dotacija za prethodnu godinu do 31. 1. tekuće godine što nije sukladno članku 22 Zakona o izvršenju proračuna za 2015. godinu. Postojeća praksa kasnog transferiranja dotacija za realizaciju programa zapošljavanja onemogućava postizanje potrebne razine efikasnosti u realizaciji planiranih projekata i umanjuje transparentnost u izvještavanju Vlade i Skupštine Brčko distrikta BiH po pojedinačnim programima zbog različitih razdoblja prezentacije u finansijskim izvješćima o izvršenju proračuna i izvješćima Zavoda kao implementatora programa.

Potrebno je sredstva za provođenje politike zapošljavanja realizirati u roku koji omogućava njihovu realizaciju u okviru razdoblja na koje se odnose radi povećanja efikasnosti u realizaciji proračunom odobrenih programa i transparentnosti izvještavanja o načinu i obujmu njegove realizacije.

Potrebno je u programu samozapošljavanja konkretnije definirati ciljeve programa i mjerljive kriterije za ocjenjivanje poslovnih ideja sukladno postavljenim ciljevima i definiranje oblika izvještavanja i nadzora nad njihovom realizacijom.

Dotacije neprofitnim organizacijama u **Odjelu za obrazovanje** planirane su u iznosu od 630.000,00 KM i ostvarene su u istom iznosu ili 100 % planiranih sredstava. Spomenute dotacije su, izuzev Ekonomskog fakulteta u Brčkom Univerziteta u Istočnom Sarajevu u iznosu od 160.000,00 KM, dodijeljene i odjelima Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta Univerziteta u Sarajevu u iznosu 170.000,00 KM i Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Sarajevu 220.000,00 KM, te Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru u iznosu od 80.000,00 KM.

Na temelju usvojenog proračuna, Vlada Brčko distrikta BiH je, na prijedlog Odjela, donijela Odluku o utvrđivanju kriterija za korištenje novčanih sredstava s pozicije dotacije neprofitnim organizacijama u 2015. godini broj 02-000204/15 od 15. 7. 2015. i Program utroška sredstava s pozicije dotacije neprofitnim organizacijama u 2015. godini u Odjelu za obrazovanje.

Navedenim Programom je osnovni kriterij da se visokoškolska ustanova financira od države, entiteta i Brčko distrikta BiH, a posebni kriterij je da ista obavlja djelatnost na području Brčko distrikta BiH ili da studenti s područja Brčko distrikta BiH studiraju na toj visokoškolskoj ustanovi. Uočena je neusklađenost Odluke o kriterijima i Programa za utrošak navedenih dotacija. Programom su kriteriji za korištenje novčanih sredstava sa pozicije dotacije neprofitnim organizacijama propisani kumulativno, dok su Odlukom o kriterijima kriteriji obavljanja djelatnosti ili pohađanja studenata s područja Brčko distrikta BiH dani alternativno. Programom također nije propisan minimalan broj studenata kao osnova za dodjelu sredstava. Odjel nije dokumentirao prethodnu kontrolu ispunjenosti propisanih kriterija od korisnika dotacija, tako da se nismo mogli uvjeriti u ispunjenost traženih kriterija od korisnika dotacije.

Na temelju programa utroška zaključeni su pojedinačni ugovori o finansijskoj potpori s fakultetima i izvršen prijenos sredstava.

S obzirom da su Odlukom i Programom navedeni korisnici sredstava smatramo da su i Odluka i Program formalnog karaktera, jer su korisnici i iznosi unaprijed poznati i definirani bez utjecaja broja studenata i drugih mjerljivih kriterijima na iznos odobrenih sredstava.

Potrebno je planiranje i izvršavanje dotacija visokoškolskim ustanovama vršiti putem javnog poziva, na temelju prethodno utvrđenih kriterija i programa koji će, osim obveze dokazivanja statusa korisnika, dovesti u svezu iznos odobrenih sredstava sa brojem upisanih studenata i drugim mjerljivim kriterijima koji su u funkciji unapređenja visokog obrazovanja u Brčko distriktu BiH.

d) Subvencije javnim poduzećima i fondovima odobrene su iznosu od 16.338.361,83 KM, a izvršene u iznosu od 16.017.163,54 KM što predstavlja 99,9 % izvršenja plana, dok su za 10 % veće od izvršenja u 2014. godini.

Prema odlukama Vlade o odobravanju programa utroška sredstava od 12. 3. 2015. 28. 5. 2015. godine isplaćeno je 8.000.000,00 KM na ime doprinosa za zdravstveno osiguranje osoba čiji je obveznik uplate Brčko distrikt BiH i troškova dijalize, suzbijanja epidemije i sl.

U okviru subvencije Fondu zdravstvenog osiguranja Brčko distrikta BiH odobrena su sredstava za nabavu accu check trakica osiguranicima Brčko distrikta BiH koji boluju od dijabetesa u iznosu od 200.000,00 KM.

Odjel za zdravstvo i ostale usluge je na temelju Odluke Vlade o odobravanju programa utroška sredstava broj 13-001114/15 od 28. 5. 2015. godine izvršio transfer 600.000,00 KM na žiroračun Fonda zdravstvenog osiguranja Brčko distrikta BiH namijenjenih za troškove transplantacije organa osiguranika FZO-a Brčko distrikta BiH određenih člankom 81 stavkom (2) Zakona o zdravstvenom osiguranju Brčko distrikta BiH i to:

- a) za osiguranike FZO-a Brčko distrikta BiH kojima je Odlukom Vlade Brčko distrikta BiH dana garancija za financiranje troškova transplantacije organa u 2015. godini
- b) za osiguranike FZO-a Brčko distrikta BiH koji se obrate zahtjevom za financiranje troškova transplantacije organa u 2015. godini uz prethodno obavljenu proceduru, odnosno odobrene od nadležnog povjerenstva FZO-a Brčko distrikta BiH.

Za financiranje ostvarivanja zdravstvene zaštite sukladno člancima 7 i 8 Zakona o zdravstvenoj zaštiti, izvršen je transfer 6.500.000,00 KM na žiroračun Javne zdravstvene ustanove „Zdravstveni centar Brčko“, na temelju Odluke Vlade Brčko distrikta BiH o odobravanju programa utroška sredstava broj: 13-001108/15 od 28. 5. 2015. godine.

Za potrebe Centra za mentalno zdravlje za potrebe djece s posebnim potrebama je na temelju Odluke Vlade Brčko distrikta BiH o odobravanju programa utroška sredstava od 16. 10. 2015. godine izvršena uplata na račun Javne zdravstvene ustanove „Zdravstveni centar Brčko“ u iznosu od 2.136,70 KM, dok je za realizaciju Akcijskog plana BiH za rješavanje problema Roma izvršena uplata od 11.220,00 KM.

Sukladno Odluci Vlade Brčko distrikta BiH o odobravanju Programa utroška sredstava-socijalno programske mjere subvencioniranja dijela troškova za utrošenu električnu energiju za posebne kategorije stanovništva sa prebivalištem u Brčko distriktu BiH za 2015. godinu broj: 34-000451/15 od 10. 12. 2015. godine tijekom prosinca došlo je do njene realizacije u ukupnom iznosu od 699.945,84 KM.

Subvencija JP „Luka“ Brčko izvršena je u iznosu od **3.861,00 KM** za pokrivanje troškova izvršene eksterne revizije finansijskog poslovanja u 2014. godini (sukladno članku 30 Zakona o JP Luka Brčko).

e) Subvencije privatnim poduzećima odobrene su iznosu od 7.500.000,00 KM, a izvršene u iznosu od 7.499.936,28 KM ili 100,0 %, dok su za 3,6 % veće od ostvarenja u 2014. godini.

Revizijom proračunskih korisnika, utvrdili smo nepravilnosti prilikom realizacije ove vrste izdataka kako slijedi:

Prvobitnim proračunom za 2015. godinu izdatci za poticaje privatnim poduzećima odobreni su u iznosu 4.000.000,00 KM. Revizijom smo utvrdili da je ukupan navedeni iznos sredstava za poticaje privatnim poduzećima realiziran do 10. 6. 2015. godine, tako da je zbog neosiguranosti dovoljnog iznosa sredstava, potrebnih za ove namjene, obustavljena dalja isplata poticaja, koja je nastavljena nakon odobrenja dodatnih sredstva, amandmanima na proračun, u iznosu 3.500.000,00 KM.

Uvidom u izvješća o izvršenju poticaja u prethodnom razdoblju uočen je njihov kontinuiran rast, kako u pogledu broja podnositelja zahtjeva tako i u pogledu pojedinačno zahtijevanih i ukupnih iznosa, koji iz godine u godinu značajno prekoračuju iznose odobrene prvobitnim proračunom.

Odobravanje sredstava za poticaje vrši se formalnim provođenjem postupaka odobravanja sredstava svim podnositeljima zahtjeva koji ispunjavaju formalno pravne kriterije, bez uspostavljenih mehanizama za usmjeravanje gospodarskog razvoja po preferiranim gospodarskim granama ili kategorijama gospodarskih subjekata. Osim toga, ne postoje mjerljivi kriteriji za ocjenu stupnja realizacije ciljeva utvrđenih u načelima Zakona (privlačenje investitora, povećanje zaposlenosti, produktivnosti, poboljšanja konkurentnosti, rast životnog standarda stanovništva...), na temelju kojih bi se mogla ocijeniti društvena opravdanost odobrenih iznosa, prije svega ulaganja u stalnu imovinu do visine uplaćenog poreza na dobit. U navedenim uvjetima planiranje, realizacija i evidencija poticaja vrši se zbirno u okviru ukupno raspoloživih sredstava, a jedini prioritet je nadnevak podnošenja, bez obzira na procijenjeni iznos zahtjeva.

Važećim Pravilnikom o postupku za ostvarivanje prava na olakšice gospodarskih subjekata nisu precizirani detaljniji kriteriji u pogledu početka prijama i okončanja prijama zahtjeva za fiskalnu godinu za koju je odobren proračun. Na taj način bi se stvorili uvjeti za pravodobno sagledavanje potrebnog iznosa sredstava za poticaje i pokretanje procedura za osiguranje nedostajućih sredstava, čime bi se većim dijelom eliminirala postojeća kolizija odredbi Zakona o poticanju gospodarskog razvoja u Brčko distriktu BiH sa odredbama Zakona o proračunu Brčko distrikta BiH.

Pravilnikom, također, nije detaljnije razrađeno priznavanje ulaganja u osnovna sredstava u pripremi gdje do njihovog aktiviranja nije omogućena pouzdana identifikacija u popisnim listama, sprečavanje dvostrukog priznavanja istih faktura u okviru oslobođanja od poreza u poreznoj bilanci i poticajima po programu Odjela, kao ni sprečavanje ili sankcioniranje naknadnog otuđivanja stalnih sredstava nabavljenih iz poticaja.

Priznavanje poticaja za izvršenu nabavu stalnih sredstava do visine uplaćenog poreza na dobit vrši se na temelju poreznih prijava poreznih obveznika.

Uvidom u pojedinačne porezne prijave i zahtjeve gospodarskih subjekata uočena je pojava značajnog smanjenja reinvestiranja iskazane dobiti koje se prijavljuje u poreznoj prijavi koje je rezultat **nerazmjerne povoljnosti** u Zakonu o poticanju gospodarskog razvoja u Brčko distriktu BiH u odnosu na Zakon o porezu na dobit Brčko distrikta BiH.

Naime, Zakonom o porezu na dobit se potiče reinvestiranje do 50 % ostvarene dobiti uz oslobađanje **pripadajućeg** iznosa poreza na dobit isključivo za ulaganje u poslovnu djelatnost, dok se Zakonom o poticanju gospodarskog razvoja potiče samo ulaganje do visine plaćenog poreza na dobit bez ikakvih ograničenja čime se izravno potiče manje reinvestiranje ukupne dobiti, bez usmjerenja izvršenih ulaganja u poslovne svrhe.

U okviru odobravanja poticaja uočeno je priznavanje računa za stalna sredstva koji zbog svoje male vrijednosti ne mogu biti priznati kao stalna sredstva, priznavanje računa za dijelove stalnih sredstava (u pripremi) za koje nije omogućena pouzdana identifikacija u popisnim listama stalne imovine. Uočeno je, također, postojanje formalno pravnih neispravnosti dokumenata (predračuni, rokovi izrade i predaje izvješća), što ukazuje na formalne i nedovoljne kontrolne aktivnosti.

U slučaju daljeg nastavka postojećeg načina planiranja i odobravanja poticaja, te očekivanog nastavka trenda rasta broja podnositelja i zahtijevanih iznosa sredstava, povećava se rizik nemogućnosti izvršavanja zakonskih obveza koji bi mogao negativno utjecati na stabilnost proračuna Brčko distrikta BiH i kredibilitet Distrikta, kako kod postojećih, tako i kod potencijalnih investitora.

Potrebno je planiranje sredstava za poticaje gospodarskim poduzećima planirati na temelju realnih pokazatelja u prethodnim razdobljima i procjenama nastavka trenda u godini za koju se usvaja proračun.

Potrebno je na temelju stručnih analiza efekata postojećih poticaja na gospodarski razvitak u Brčko distriktu BiH, definirati područja u kojima su moguća i potrebna poboljšanja, te inicirati usuglašavanje zakonske regulative u cilju postizanja njene komplementarnosti i aktivne uloge Vlade Distrikta u konkretnijem definiranju razvojnih ciljeva odobrenih poticaja, kao i kriterija za njihovu ocjenu i praćenje.

Potrebno je uspostavljanje jedinstvene procedure u dijelu verifikacije ulaganja u sredstva u pripremi i podnošenja zahtjeva u fiksiranom razumnom roku u cilju stvaranja mogućnosti uskladišavanja zahtijevanih sredstava s odobrenim sredstvima u proračunu i jednakog tretmana svih podnositelja zahtjeva.

Potrebno je analizirati uzroke nastanka nepravilnosti prilikom prijama i obrade zahtjeva za poticaj, te poduzeti potrebne mјere i uspostaviti procedure kojima će onemogućiti pojava priznavanja prava na poticaj na temelju postojanja formalno neispravnih dokumenata.

Izdatci za kamate i ostale naknade odobrene su prvobitnim proračunom u iznosu od 487.133,19 KM, te su preusmjeravanjem povećane za 998.190,00 KM. Izdatci za kamate i naknade izvršeni su u iznosu od 1.448.874,33 KM što predstavlja 97,5 % izvršenja plana, dok su za 235,8 % veće od ostvarenja u 2014. godini.

Od navedenog iznosa na kamate po inozemnim kreditima odnosi se 62.806,07 KM, kamate na tuzemno pozajmljivanje 186.832,98 KM i naknade od stranih pozajmljivača izvršeni su u iznosu 1.199.235,28 KM.

Izdatci za naknade od stranih pozajmljivača izvršeni su u iznosu 1.199.235,28 KM, što predstavlja 99,9 % izvršenja plana, dok su 9,8 puta veći od ostvarenja u 2014. godini. Uvidom u odluku o preusmjeravanju od 31.12.2015. godine ustanovili smo da je iznos od 1.004.900,00 KM preusmjeren sa pozicije otplata dugova primljenih kroz državu.

Od realiziranog iznosa (1.199.235,28 KM) na proviziju za nepovučena kreditna sredstva od Europske banke za obnovu i razvitak odnosi se iznos od 1.021.754,99 KM čiji je krajnji korisnik JP Ceste Brčko distrikta BiH d. o. o.

S obzirom da se, zbog ugovorom utvrđenog načina servisiranja obveza po kreditu, izmirenje obveze u ime JP Ceste Brčko distrikta BiH vrši sa podračuna Brčko distrikta BiH u Centralnoj banci BiH, naknade na nepovučena sredstva ne ispunjavaju uvjete za priznavanje rashoda proračuna Brčko distrikta BiH nego predstavljaju izdatke čije se evidentiranje vrši u okviru memorandumske evidencije.

Priznavanjem rashoda po osnovi naknada za kredite drugih pravnih osoba narušena je fer prezentacija rashoda Direkcije za financije u 2015. godini.

Potrebno je priznavanje rashoda po osnovi naknada na nepovučena sredstva vršiti sukladno suštini transakcije u cilju fer prezentacije finansijskog poslovanja Direkcije za financije u 2015. godini.

6.4.4. Kapitalne dotacije

Kapitalne dotacije su proračunom za 2015. godinu odobrene u iznosu od 864.299,50 KM a izvršene u iznosu 855.299,50 KM što predstavlja 99 % izvršenja plana. Dotacije su odobrene Programima UNDP od čega se iznos od 820.000,00 KM odnosi se na završetak zgrade Policije Brčko distrikta BiH dok se 35.299,50 KM odnosi na sufinanciranje projekta sanacije od poplava.

6.4.5. Kapitalni izdatci

Odobrena sredstva za kapitalne potrebe u razdoblju od 2013. do 2015. godine iznose 100.398.205,07 KM.

Za realizaciju odobrenih projekata planirano je djelomično financiranje iz kredita u ukupnom iznosu od 43.839.224,05 KM, koje je do 31. 12. 2015. godine izvršeno u iznosu 6.842.925,57 KM ili 15,6 % od planiranog iznosa.

Ukupno izvršenje proračuna kapitalnih potreba u razdoblju 2013. - 2015. godina iznosi 35.487.183,63 KM, što predstavlja izvršenje 35,35 % planiranog iznosa.

Početna planirana sredstva za kapitalne projekte u 2015. godini po knjizi Proračuna iznosila su 29.182.179,92 KM. Odlukama o usvajanju amandmana na proračun Brčko distrikta BiH za 2015. godinu izvršeno je povećanje kapitalnog proračuna u iznosu od 1.736.973,06 KM, tako da je konačan kapitalni proračun za 2015. godinu iznosio 30.919.152,98 KM.

Pregled izvršenja kapitalnog proračuna za projekte odobrene u 2015. godini po odjelima i institucijama, u postotnom izvršenju u odnosu na plan, prikazan je u tablici broj 3 u prilogu Izvješća.

Revizijom izvršenja kapitalnih projekata po godinama utvrđen je nizak stupanj efikasnosti izvršenja projekata, što ukazuje na nedostatke u pripremi i definiranju razvojnih programa, kandidiranja i uključivanja u proračun projekata za koje nisu stvoreni neophodni preuvjeti, kao i nepravodobnom poduzimanju aktivnosti i pokretanja propisanih postupaka neophodnih

za njihovu realizaciju tako da je za značajan broj projekata odobrenih proračunom za 2013. godinu ostao nerealiziran.

Također je utvrđeno, da se u fazi planiranja kapitalnog proračuna kandidiranje projekata ne vrši na temelju relevantnih parametara. Kao nositelji projekta se često imenuju jedna ili više institucija koje će biti krajnji korisnici koji ne raspolažu potrebnim stručnim kadrovskim resursima za njihovu realizaciju. U fazi izvršenja projekata, osobito u slučaju sudjelovanja više korisnika, se ne sačinjavaju detaljni operativni planovi aktivnosti na pravodobnom i simultanom osiguranju neophodnih preduvjeta (imovinskopravni odnosi, projektna dokumentacija neophodna za realizaciju kapitalnih projekata, potrebne suglasnosti i dr.) što dovodi do značajnog kašnjenja u pokretanju i provođenju postupaka nabave roba i usluga i izvođenja radova, i njihovog uvođenja u posao, čime se umanjuje transparentnost u postupcima nabave, efikasnost u realizaciji kapitalnog proračuna i otvara prostor za ispostavljanje naknadnih finansijskih zahtjeva od angažiranih izvođača radova.

Potrebno je prilikom kandidiranja kapitalnih projekata voditi računa o stručnoj sposobljenosti nositelja konkretnog projekta u cilju povećanja stupnja efikasnosti i racionalnosti izvršenja proračuna kapitalnih potreba i poštovanja zakonom propisanih rokova za njihovu realizaciju.

Po odobravanju projekata potrebno je da tijekom njegove realizacije svi proračunski korisnici, uključeni u njegovu realizaciju, budu aktivno uključeni u operativne planove neophodnih aktivnosti s preciznim rokovima i nositeljima, te osiguraju kontinuiran i kvalitetan nadzor nad realizacijom projekata, kako bi se osiguralo pravodobno poduzimanje neophodnih aktivnosti potrebnih za njihovu zakonitu i racionalnu realizaciju u propisanim rokovima.

6.4.6. Tekuća rezerva

Proračunom za 2015. godinu, sredstva rezervi odobrena su u iznosu od 1.620.194,43 KM, u izveštajnom razdoblju utrošeno je 1.337.331,26 KM ili 83 %.

Utrošena sredstva se odnose na naknadu troškova nastalih kao posljedice štete prouzrokovane poplavama od čega se 1.318.840,28 KM isplaćeno na temelju Odluke Skupštine Brčko distrikta BiH broj 01-02-421/15-1 od 11. 2. 2015. godine, dok se 18.490,98 KM odnosi na neisplaćene obveze za utrošenu električnu energiju crpne stanice Đurići koje su uključene u ranije odluke i specifikacije, ali nisu pravodobno uključene u finansijska izvešća za 2014. godinu.

Uvidom u analitičku evidenciju, osim ranije prezentiranih nedostataka koji se ogledaju u provođenju postupaka nabava za izvršene usluge, koordinacije različitih institucija u angažiranju raspoloživih ljudskih i materijalnih resursa konstatirali smo i nepravodobno evidentiranje u glavnoj knjizi postojećih faktura koje su uključene u specifikaciju.

Potrebno je izdatke za otklanjanje posljedica od prirodnih nesreća planirati i izvršavati na temelju prethodno stvorenih pravnih pretpostavki, za planiranje i adekvatno postupanje svih nadležnih institucija u slučajevima pojave elementarnih nepogoda, te sukladno prethodno izvršenoj procjeni ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća, izvršiti planiranje i osiguranje neophodnih finansijskih sredstava, te osigurati pravodobno provođenje odgovarajućih postupaka nabava sa zaključivanjem okvirnih sporazuma za pružanje usluga sa izabranim ponuđačima.

6.5. Financijska izvješća na dan 31. 12. 2015. godine

6.5.1. Račun prihoda i rashoda (Bilanca uspjeha)

U sljedećoj tablici dajemo skraćeni prikaz Bilance uspjeha sastavljene za razdoblje 1. 1. - 31. 12. 2015. godine:

R. br.	P O Z I C I J A	Ostvareno u prethodnoj godini	Ostvareno u tekućoj godini	Indeks
				4/3
1	2	3	4	5
	RASHODI			
1.	Plaće i naknade troškova zaposlenih	62.888.357,41	60.769.692,19	96,63
2.	Dopr. na teret poslodavca i ostali doprin.	2.476.811,88	2.437.509,55	98,41
3.	Izdatci za materijal i usluge	51.386.807,62	46.200.529,15	89,91
4.	Tekuće dotacije	55.399.804,33	60.137.819,29	108,55
5.	Kapitalne dotacije	0,00	855.299,50	
5.	Subvencije	23.575.510,82	23.517.099,82	99,75
6.	Izdatci za kamate i naknade	431.419,00	1.448.874,33	335,84
7.	UKUPNO RASHODI (1 do 6)	196.158.711,06	195.366.823,83	99,60
8.	PRIHODI	186.904.988,99	194.400.823,91	104,01
10	Višak rashoda nad prihodima	-9.253.722,07	-965.999,92	

Kao rezultat ostvarenih prihoda i rashoda za 2015. godinu, iskazan je višak rashoda nad prihodima (deficit), iznosi 965.999,92 KM.

Revizijom smo utvrdili da je u okviru izdataka za kamate i naknade sadržan iznos od 1.031.218,07 KM koji se odnosi na kamate i naknade za nepovučena sredstva po kreditu za zaobilaznicu oko Brčkog, koja su u ime JP Ceste Brčko plaćena s podračuna u Centralnoj banci BiH i naknadno refundirana od JP Ceste Brčko. Naplata je evidentirana kao primitak od pozajmljivanja javnim poduzećima.

Prilikom evidentiranja navedenih transakcija nije izvršeno pravilno sučeljavanje prihoda i rashoda tako da je za navedeni iznos nerealno iskazan višak rashoda na prihodima u računu prihoda i rashoda koji bi nakon potrebne korekcije kao višak prihoda nad rashodima iznosi 65.218,15 KM.

Konstatiramo, da prezentirani račun prihoda i rashoda ne odražava stvarno stanje poslovnog rezultata za razdoblje 1. 1. - 31. 12. 2015. godine, bez utjecaja na konačan rezultat u izvješću o izvršenju proračuna za 2015. godinu.

Potrebno je prilikom priznavanja izdataka i rashoda, kao i primitaka i prihoda dosljedno izvršiti njihovo sučeljavanje sukladno zahtjevima odabranog okvira financijskog izvještavanja.

6.5.2. Bilanca stanja

Kratkoročne tražbine

Na dan 31. 12. 2015. godine u Bilanci stanja iskazane su kratkoročne tražbine u ukupnom iznosu od 31.254.943,01 KM, od čega se na sumnjive i sporne tražbine odnosi 30.699.596,13 KM.

Razlika se sastoji od redovnih tražbina za isporučene zdravstvene usluge, usluge zakupa i sl. u iznosu od 169.316,97 KM, tražbine za unaprijed plaćenu robu i usluge (predujmovi) u iznosu od 278.026,13 KM, tražbine za kamate na oročena sredstva 7.019,19 KM, tražbine od Fond zdravstvenog osiguranja Brčko distrikta BiH 79.986,96 KM, tražbine od ostalih fondova zdravstva 19.094,18 KM i ostale tražbine 1.903,45 KM.

U strukturi ukupno iskazanih kratkoročnih tražbina, na temelju knjigovodstvene evidencije, sumnjive i sporne tražbine iznose 30.699.596,13 KM ili 98,2% ukupnih kratkoročnih tražbina, a sastoje se od:

Odjel za komunalne poslove	23.618.907,42 KM
Direkcija za financije (po raznim osnovama)	6.337.791,40 KM
Odjel za zdravstvo i ostale usluge	258.545,13 KM
Odjel za poljop., vodopr. i šumarstvo (PHARE program)	484.351,90 KM

Od ukupno iskazanih sumnjivih i spornih tražbina 23.618.907,42 KM ili 76,9 % čine tražbine za komunalne usluge, koje su nastale do 31. 12. 2007. godine. U Direkciji za financije ne postoji pojedinačna evidencija, sumnjivih i spornih tražbina, po korisnicima usluga (glavna knjiga) za kategoriju kućanstva, nego se ista nalazi Javnom poduzeću "Komunalno Brčko" d. o. o. Brčko.

U 2015. godini, kao ni u ranijem razdoblju, nije vršena procjena naplativosti iskazanih redovnih tražbina, niti je vršena procjena naplativosti sumnjivih i spornih tražbina.

Revizijom smo utvrdili da sumnjive tražbine iskazane u iznosu 30.699.596,13 KM ne zadovoljavaju zahtjev za priznavanje tekućeg sredstva, tj. očekivanje da će se iste realizirati u roku od dvanaest mjeseci od nadnevka izvještavanja (točka 76 MRS-JS 1). Zbog navedenog, iskazano stanje kratkoročnih tražbina u aktivi, te kratkoročnih razgraničenja u pasivi bilance stanja, na dan 31.12.2015. godine, precijenjeni su najmanje za iznos nenaplativih sumnjivih i spornih tražbina.

Kratkoročni plasmani su iskazani u iznosu od 2.500.000,00 KM, a odnose se na sredstva koja su blokirana u Bobar banci u likvidaciji. U 2015. godini nije vršena procjena naplativosti spomenutih plasmana, te su ista po nominalnoj vrijednosti iskazana u finansijskim izvješćima.

Potrebno je, u cilju istinite i fer prezentacije finansijskog stanja na dan bilanciranja izvršiti procjenu ročnosti i stupnja naplativosti svih tražbina, te sukladno izvršenoj procjeni izvršiti adekvatna knjiženja ispravka vrijednosti.

Stalna sredstva

Na dan 31. 12. 2015. godine u bilanci stanja iskazana je nabavna vrijednost stalnih sredstava u iznosu od 575.023.494,85 KM. U okviru navedenog iznosa sadržan je sporni iznos od 3.076.078,95 KM koji se odnosi na sredstava u Krugu strojeva za koja je u tijeku sudski postupak.

Revizijom smo utvrdili da stalna sredstva u popisnim listama nisu iskazana po ukupnoj pojedinačnoj vrijednosti (trošku stjecanja), nego se često iskazuju prema pojedinačnim fakturama nabave (situacijama u slučaju izgradnje). Nije uspostavljena procedura zapisničkog utvrđivanja početne vrijednosti i drugih performansi (korisni vijek uporabe, likvidacijska vrijednost...) tako da se prilikom aktiviranja stalnih sredstava, imenovanje sredstva (dijelova stalnih sredstava) vrši preuzimanjem naziva iz ugovora ili faktura (sanacija, izgradnja, zamjena, rekonstrukcija), koji ne odražavaju suštinu sredstva ili njegovih funkcionalnih dijelova koji mogu egzistirati kao samostalno sredstvo. Osim toga, u popisnim listama su sadržana i tuđa sredstva u javnoj uporabi koja su nabavljena-izgrađena ili u koja su vršena ulaganja iz proračuna kapitalnih potreba.

Uvidom u popisne liste i analitičku evidenciju stalnih sredstava smo uočili da se naknadna ulaganja u postojeća stalna sredstva nerijetko evidentiraju kao zasebno sredstvo ili se uvećanje vrijednosti konkretnog stalnog sredstva vrši bez isknjižavanja vrijednosti imovine koja je navedenim ulaganjima zamijenjena i dokumentiranja promjene funkcionalnih karakteristika ili vijeka trajanja rekonstruiranih sredstava. Time nisu ispunjeni uvjeti koji se traže za priznavanje sredstva propisani MRS-JS 17 Nekretnine postrojenja i oprema. Spomenuti nedostaci ukazuju da je popisom iskazana nerealna nabavna i sadašnja vrijednost stalnih sredstava, te da su priznavanje vrijednosti naknadnih ulaganja u postojeća sredstva i popis izvršeni formalno, preuzimanjem knjigovodstvenih evidencija, bez utvrđivanja njegove realne vrijednosti sukladno njegovoj stvarnoj suštini.

Potrebno je prilikom okončanja postupka stjecanja stalnog sredstva utvrditi njegovu ukupnu vrijednost ili vrijednost pojedinih funkcionalnih ili ekonomskih cjelina i isto imenovati sukladno njegovoj funkcionalnoj suštini.

Potrebno je u popisnim listama identificirati sredstva koja nisu u vlasništvu Brčko distrikta BiH, te ista iskazati u odvojenim popisnim listama u cilju stvaranja uvjeta za njihovo isknjižavanje iz imovine Distrikta i uvođenja u posebne evidencije.

U slučaju naknadnih ulaganja u postojeća stalna sredstva potrebno je, sukladno MRS-JS 17, utvrditi vrijednost dijela sredstva koji je naknadnim ulaganjima zamijenjen (nabavna vrijednost i ispravak vrijednosti) kako bi se isti isknjižio iz vrijednosti stalnog sredstva u cilju fer prikazivanja nove vrijednosti sredstva, a samim tim i cjelokupne imovine Brčko distrikta BiH u bilanci stanja.

Na poziciji dugoročnih plasmana iskazan je iznos od 3.152.174,84 KM koji se sastoji od transfera Razvojno-garantnom fondu Brčko distrikta BiH u iznosu od 1.300.000,00 KM i sredstava kreditiranja poljoprivredne proizvodnje u iznosu od 1.852.174,83 KM. Revizijom je utvrđeno da je u okviru dugoročnih plasmana sadržana i vrijednost sumnjivih depozita u Bobar banci a. d. u likvidaciji Bijeljina u iznosu od 500.000,00 KM oročenih od Razvojno-garantnog fonda Brčko distrikta BiH i 365.665,29 KM deponiranih od Odjela za poljoprivredu, šumarstvo i vodno gospodarstvo, čija je naplata upitna. U 2015. godini nije vršena procjena naplativosti dugoročnih plasmana i ispravak nenaplativog iznosa ali je izvršeno objavljanje u bilješkama uz finansijska izvješća.

U okviru stalnih sredstava na poziciji vrijednosnih papira iskazan je iznos od 4.871.725,65 KM. Revizijom je utvrđeno da se navedeni iznos odnosi na obveze po osnovi emitiranja obveznica za pokriće obveza po osnovi stare devizne štednje koji predstavljaju odložene rashode i ne ispunjavaju kriterije za priznavanje sredstva.

Potrebno je obveze po osnovi vrijednosnih papira – obveznica evidentirati u okviru razgraničenih rashoda sukladno razdoblju dospijeća.

Izvori sredstava

Iskazano stanje izvora sredstava u pasivi, na dan 31. 12. 2015. godine, iznosi 485.559.720,38 KM, struktura istih dana je u sljedećem pregledu:

- Izvori stalnih sredstava	444.133.889,56 KM
- Izvori sredstava rezervi	11.667,00 KM
- Revalorizacijski učinci	62.475,99 KM
- Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima	41.351.687,83 KM

Revizijom je utvrđeno da se izvori sredstava rezervi i sredstava revalorizacijskih rezervi odnose na početna stanja preuzeta prilikom formiranja Brčko distrikta BiH i nemaju funkciju koja je sukladna njihovoj nominaciji.

Osim toga, izvori sredstava revalorizacijskih rezervi predstavljaju sintetičku stavku bez postojanja analitičke evidencije koja bi omogućila identifikaciju sredstava na koja se odnose i evidentiranje promjena sukladno promjenama imovine, tako da ne ispunjavaju uvjete za njihovo daljnje priznavanje i prezentaciju u finansijskim izvješćima.

Potrebno je izvore sredstava rezervi i revalorizacijskih rezervi dovesti u funkciju sukladno njihovoj prirodi i nominaciji ili izvršiti njihovo isknjižavanje u korist neraspoređenog viška prihoda nad rashodima u cilju pouzdanije prezentacije bilančnih pozicija.

Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima sastoji se od:

Ek. kod	Opis	Iznos KM
591111	Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima za 2015. g.	-1.540.886,68
591112	Nepotrošena sredstva za Carinu po Sporazumu	27.268,16
591113	Nepotrošena sredstva za kapitalne projekte 2014. g.	25.524.553,88
591114	Nepotrošena sredstva kapitalnog proračuna 2013. g.	9.002.277,14
591115	Plasirana sredstva na ime Garantnog fonda	1.300.000,00
591116	Plasirana sredstva za poljop. proizvodnju	1.851.445,84
591116	Plasirana sredstva za poljop. proizvodnju (ž-r)	479.558,17
591117	Sredstva fonda stanovanja	3.435.358,45
591118	Sredstva fonda održavanja	532.192,37
591119	Sredstva na ime cestarine	739.920,50
UKUPNO :		41.351.687,83

Direkcija za financije BD BiH je, u okviru pozicije neraspoređenog viška prihoda nad rashodima, izvršila analitičko raščlanjivanje po projektima kojima je u prethodnom razdoblju utvrđena namjena, osim neraspoređenog viška rashoda nad prihodima za 2015. godinu koji je iskazan u iznosu od 1.540.886,68 KM.

Revizijom je utvrđeno da se nepotrošena sredstva za Carinu po Sporazumu odnose na projekt koji je završen i po kom nema trenutačnih obveza te se ista trebaju preknjižiti na poziciju neraspoređenog viška prihoda nad rashod za tekuću godinu.

U okviru neraspoređenog viška prihoda nad rashodima nije sadržan nerealizirani proračun kapitalnih potreba za 2015. godinu u iznosu od 27.384.190,42 KM tako da nedostajuća sredstva za pokriće tekućeg deficita i proračuna kapitalnih potreba za 2015. godinu iznose 28.925.077,00 KM.

Nedostajuća sredstva predstavljaju **rezultat planiranog neizvršenog zaduživanja**.

6.5.3. Popis imovine, obveza i tražbina na dan 31. 12. 2015. godine

Na temelju odluke gradonačelnika broj 33-002717/15, broj akta 04-0599NM-01/15 od 23. 11. 2015. godine i izmjene 04-0599NM-02/16 od 13. 1. 2016. godine imenovana je Središnje popisno povjerenstvo sa zadatkom da organizira i prati tok popisa po odjelima i institucijama i da sastavi zbrojno izvješće o popisu imovine, obveza i tražbina na dan 31. 12. 2015. godine.

Uputom o radu popisnih povjerenstava i obavljanju popisa sredstava tražbina i obveza broj: 04.2-02-1723/08 od 23. 4. 2008. godine (u dalnjem tekstu: Uputa o radu popisnih povjerenstava), određen je način rada, poslovi i rokovi koje su dužni poštovati popisna povjerenstva i državni službenici i namještenici.

Uvidom u izvješća i popisne liste pojedinačnih povjerenstava proračunskih korisnika utvrdili smo da ta povjerenstva uglavnom nisu vršila popis tražbina i obveza, niti procjenu njihove naplativosti ili dospjelosti u cilju pouzdanije fer prezentacije njihovog iznosa u finansijskim izvješćima i iniciranja pojačanih aktivnosti na naplati tražbina i sprečavanju njihove zastare. Značajan broj povjerenstava je popis stalne imovine izvršio formalno, preuzimanjem knjigovodstvenih stanja što je detaljnije navedeno u poglavlju stalna sredstva.

Popisna povjerenstva proračunskih korisnika, također, nisu u propisanom roku do 15. 1. 2016. godine dostavila svoja izvješća o izvršenom popisu stalnih sredstava, sitnog inventara, materijala, tražbina i obveza Središnjem popisnom povjerenstvu, što nije sukladno odredbama članka 7 stavaka a) i b) Upute o radu popisnih povjerenstava.

Potrebno je, osigurati pravodoban početak i okončanje godišnjeg popisa, popisom obuhvatiti cijelokupnu imovinu i obveze Brčko distrikta BiH, izvršiti identifikaciju i procjenjivanje pojedinačnih pozicija imovine i obveza, te sukladno Uputi o radu popisnih povjerenstava i obavljanju popisa sredstava tražbina i obveza sastaviti izvješća o popisu u okviru propisanog roka.

Uvidom u izvješće o popisu **Odjela za komunalne poslove**, ustanovili smo da su u popisnim listama Odjela evidentirana stalna sredstva nabavne vrijednosti **29.806,36 KM**, za koja je sačinjen poseban zapisnik. U istom se navodi da su navedena sredstva sporna, jer se fizički ne nalaze na stanju u Odjelu.

Popis je izvršen formalno, te Odjel nije uskladio knjigovodstvenu evidenciju sa stvarnim stanjem. I pored toga, što stalna sredstva postoje u knjigovodstvenoj evidenciji, povjerenstvo za popis nije priložilo **dokaze koji bi potvrdili uzroke nastale razlike, odnosno manjka**, što nije sukladno odredbama članka 58 stavka 2 Pravilnika o knjigovodstvu Brčko distrikta BiH i članaka 2 i 3 Upute.

Potrebno je da Odjel iskaže stvarno stanje stalnih sredstava na dan 31. prosinca 2015. godine u poslovnim knjigama, te utvrdi i dokumentira stvarne uzroke nastalih razlika, te poduzme mjere likvidacije manjkova sukladno odredbama Pravilnika o knjigovodstvu Brčko distrikta BiH.

7. KOMENTAR

Direkciji za financije je uručen Nacrt izvješća o reviziji finansijskih izvješća na dan 31. 12. 2015. godine, broj: 01-02-03-13-332/16, na razmatranje i dostavljanje eventualnih novih dokaza i komentara na nalaze revizije.

U ostavljenom roku od 15 dana, Direkcija za financije se izjasnila dopisom broj: 13.9-04.1-456/16 od 13. 7. 2016. godine. Direkcija za financije nije imala primjedbi na nalaze sadržane u Nacrtu izvješća o reviziji finansijskih izvješća, koji su u njenoj nadležnosti. Po osnovi zahtjeva Direkcije za financije proračunski korisnici nisu dostavili primjedbe na nalaze iz njihove nadležnosti, tako da isti bez izmjena predstavlja konačno izvješće o reviziji finansijskih izvješća Brčko distrikta BiH.

Tim za reviziju:

Safet Nišić, dipl. oec.

Ljubica Tomić, dipl. oec.

8. PRILOZI

Rashodi i izdatci skraćena shema

Tablica broj 1

O P I S	Ostvarenje 2014. god.	Konačan plan 2015. god.	Ostvarenje 2015. god.	Indeks	
				4/2	4/3
1	2	3	4	5	6
Bruto plaće i naknade troškova zaposlenima	61.418.997,69	60.371.736,75	59.378.027,63	96,7	98,4
Naknade troškova zaposlenih i skup. zastupnika	1.469.359,72	1.742.889,56	1.391.664,56	94,7	79,8
Doprinos na teret poslodavca i ostali doprinosi	2.476.811,88	2.504.944,23	2.437.509,55	98,4	97,3
Izdatci za materijal i usluge	51.386.807,62	51.854.772,14	46.200.529,16	89,9	89,1
Tekuće dotacije	55.399.804,33	63.615.051,23	60.137.819,29	108,6	94,5
Subvencije	23.575.510,82	23.522.356,70	23.517.099,82	99,8	100,0
Izdatci za kamate	431.419,00	1.485.323,19	1.448.874,33	335,8	97,5
Ukupno tekući izdatci	196.158.711,06	205.097.073,80	194.511.524,34	99,2	94,8
Kapitalni izdatci	5.899.882,54	31.783.452,48	4.396.106,21	74,5	13,8
Otplata kredita	1.810.946,34	2.757.493,81	1.989.053,27	109,8	72,1
Ukupno tekući i kapitalni izdatci	203.869.539,94	239.638.020,09	200.896.683,82	98,5	83,8
Manje izvršeni rashodi i izdatci u odnosu na plan	56.020.982,19		38.741.336,27	69,2	

Sintetički pregled tekućih izdataka

Tablica broj 2

O P I S	Ostvarenje u 2014. godini	Plan za 2015. god. po knjizi proračuna	Amandmani na proračun 2015. godine	Preusmje- ravanja 2015. g.	Konačan proračun za 2015. godinu	Izvršenje u 2015. godini	Indeks	
							6/5	6/1
0	1	2	3	4	5	6	7	8
Bruto plaće i naknade	61.418.997,69	64.135.314,01	-3.763.577,26		60.371.736,75	59.378.027,63	98,35	96,7
Naknade troškova zapos. i skupštinskim zastupnicima	1.469.359,72	1.825.864,57	-82.975,01		1.742.889,56	1.391.664,56	79,85	94,7
Doprinos na teret poslodavca	2.476.811,88	2.783.271,95	-278.327,72		2.504.944,23	2.437.509,55	97,31	98,4
Putni troškovi	293.831,92	445.474,00	-30.400,00	48.469,00	463.543,00	313.707,52	67,68	106,8
Izdatci za energiju	3.893.720,64	4.102.200,00	392.855,88	-85.505,00	4.409.550,88	4.235.750,17	96,06	108,8
Izdatci za komunalne usluge	1.314.613,28	1.379.948,00	-20.300,00	50.283,39	1.409.931,39	1.256.416,23	89,11	95,6
Nabava materijala i sitnog inventara	2.353.413,41	2.577.238,01	-51.501,51	-17.150,00	2.508.586,50	1.857.326,01	74,04	78,9
Usluge prijevoza i gorivo	681.776,57	738.088,00	-51.360,80	-27.290,00	659.437,20	437.814,30	66,39	64,2
Unajmlj. imovine i opreme	91.025,00	83.740,00	21.500,00	-1.800,00	103.440,00	91.024,32	88,00	100,0
Tekuće održavanje	3.491.092,14	4.729.167,00	-413.958,90	-28.388,40	4.286.819,70	2.993.080,28	69,82	85,7
Izdatci za bank. i usl. osig.	217.010,11	305.440,00	-2.962,53	-166,50	302.310,97	226.405,57	74,89	104,3
Ugovorene usluge	39.050.324,55	33.639.631,48	3.640.473,51	431.047,51	37.711.152,50	34.789.004,76	92,25	89,1

Dotacije drugim razinama Vlade	100.000,00	100.000,00	138.540,00		238.540,00	238.540,00	100,00	238,5
Dotacije pojedincima	42.024.684,93	43.420.602,00	5.330.782,21	-332.000,00	48.419.384,21	45.182.949,12	93,32	107,5
Dotacije neprofitnim organizacijama	13.275.119,40	15.567.332,29	-572.705,27	-37.500,00	14.957.127,02	14.716.330,17	98,39	110,9
Subvencije javnim poduzećima i fondovima	16.338.361,83	16.022.356,70			16.022.356,70	16.017.163,54	99,97	98,0
Subven. priv. poduzećima	7.237.148,99	4.000.000,00	3.500.000,00		7.500.000,00	7.499.936,28	99,999	103,6
Izdatci za inozemne kamate	51.875,58	75.365,00			75.365,00	62.806,07	83,34	121,1
Kamate na tuzemno pozajmljivanje	257.189,29	216.569,00		-6.710,00	209.859,00	186.832,98	89,03	72,6
Ostale naknade vezane za pozajm.	122.354,13	195.199,19		1.004.900,00	1.200.099,19	1.199.235,28	99,93	980,1
Ukupno tekući rashodi	196.158.711,06	196.342.801,20	7.756.082,60	998.190,00	205.097.073,80	194.511.524,34	94,84	99,2

Plan i ostvarenje kapitalnog proračuna za 2015. godinu

Tablica broj 3

R. br.	ODJEL / INSTITUCIJA	Plan za 2015. god.	Ostvarenje 2015. god.	Raspoloživo (3 - 4)	Izvrše- nje (4/3)
1	2	3	4	5	6
1	Skupština Distrikta	90.000,00	399,00	89.601,00	0,44
2	Ured gradonačelnika	0,00	0,00	0,00	
3	Pravosuđe Distrikta	319.877,27	34.732,77	285.144,50	10,86
4	Policija Brčko distrikta	600.000,00	546.514,49	53.485,51	91,09
5	Odjel za javnu sigurnost	127.901,90		127.901,90	0,00
6	Odjel za stručne i administrativne poslove	585.329,15	57.445,76	527.883,39	9,81
7	Direkcija za financije	0,00	0,00	0,00	0,00
8	Odjel za gospodarski razvitak, šport i kulturu	1.691.506,88	669,59	1.690.837,29	0,04
9	Odjel za poljoprivredu, šumarstvo i vodno gospodarstvo	2.781.247,30		2.781.247,30	0,00
10	Odjel za zdravstvo i ostale usluge	2.795.991,50		2.795.991,50	0,00
11	Odjel za obrazovanje	2.381.000,08	246.277,15	2.134.722,93	10,34
12	Odjel za prostorno planiranje	2.857.000,00	1.316.959,67	1.540.040,33	46,10
13	Odjel za raselj. osobe, izbjeglice i s. p.	27.389,78	17.889,52	9.500,26	65,31
14	Odjel za komunalne poslove	2.772.400,68	121.424,24	2.650.976,44	4,38
15	Odjel za javne poslove	11.336.422,47	1.056.229,85	10.280.192,62	9,32
16	Odjel za javni registar	80.000,00	49.651,90	30.348,10	62,06
17	Ured za upravljanje javnom imovinom	2.467.085,97	83.018,66	2.384.067,31	3,37
18	Ured koordinatora BD pri VM	0	0	0,00	
19	Ured za reviziju	6.000,00	3.749,96	2.250,04	62,50
	UKUPNO:	30.919.152,98	3.534.962,56	27.384.190,42	11,43

Plan i ostvarenje kapitalnog proračuna odobrenog u razdoblju 2013. - 2015. godine

Tablica 3a

Godina odobrenja projekta	Planirano	Realizirano do 1. 1. 2015.	Realizirano u 2015. g.	Raspoloživo	Izvršenje u 2015. 4/2	Izvršenje kumul. (3+4)/2
1	2	3	4	5	6	7
2013.	28.904.718,33	12.937.104,40	3.965.336,79	12.002.277,14	13,7	58,4
2014.	40.574.333,76	5.899.882,54	9.149.897,34	25.524.553,88	22,5	37,0

Ured – Kancelarija za reviziju javne uprave i institucija u Brčko distriktu BiH

2015.	30.919.152,98	0	3.534.962,56	27.384.190,42	11,4	11,4
Ukupno:	100.398.205,07	18.836.986,94	16.650.196,69	64.911.021,44	-	35,3

FINANCIJSKA IZVJEŠĆA

BILANCA STANJA NA DAN 31. 12. 2015. GODINE

Tablica br. 4

R. br.	Ekonom- ski kod	POZICIJA	Zabi- lješka	Ostvareno u preth. god.	Ostvareno u tekuć. godini
				2014.	2015.
0	1	2	3	4	5
1.		I. AKTIVA			
2.	10000 + 20000	Gotovina, kratkoročne tražbine, razgraničenja (3 do 6)		104.301.076,17	91.186.215,87
3.	110000	Novčana sredstva i plemeniti metali		16.459.439,64	57.431.272,86
4.	120000	Vrijednosni papiri		0,00	0,00
5.	130000	Kratkoročne tražbine		31.341.636,53	31.254.943,01
6.	140000	Kratkoročni plasmani		56.500.000,00	2.500.000,00
7.	011- 031	B. Stalna sredstva (10+13+16)		449.664.503,37	451.190.107,09
8.	011000	Stalna sredstva		551.802.230,31	575.023.494,85
9.	011900	Ispravak vrijednosti stalnih sredstava		121.841.357,54	131.857.288,25
10.	011- 0119	Neotpisana vrijedn. stal. sredst. (8-9)		429.960.872,77	443.166.206,60
11.	20000	Dugoročni plasmani		3.472.572,85	3.152.174,84
12.	29000	Ispravak vrijednosti dugoročnih plasmana		0,00	0,00
13.	020- 029	Neotpisana vrijednost dugoročnih plasmana (11-12)		3.472.572,85	3.152.174,84
14.	31000	Vrijednosni papiri		16.231.057,75	4.871.725,65
15.	31900	Ispravak vrijednosti		0,00	0,00
16.	031- 0319	Neotpisana vrijednost vrijednosnih papira		16.231.057,75	4.871.725,65
17.	09000	Dugoroč. razgranič. prihoda i rashoda (18+19+20)		24.533.853,07	29.016.370,93
18.	09100	Dugoročna razgraničenja prihoda		0,00	0,00
19.	09200	Dugoročna razgraničenja rashoda		16.794.482,68	22.570.972,20
20.	09300	Ostala dugoročna razgraničenja		7.739.370,39	6.445.398,73
21.		Ukupna aktiva (2+7+17)		578.499.432,61	571.392.693,89

Napomena: Bilješke uz finansijska izvješća na stranicama od 15 do 50 sastavni su dio našeg izvješća.

Ekonom-ski kod	POZICIJA	Zabi-lješka	Ostvareno u preth. god.	Ostvareno u tekuć. godini
			2014.	2015.
1	2	3	4	5
II PASIVA				
300000	A. Kratkor. obveze i razgraničenja (od 24 do 29)		47.191.396,05	51.944.876,94
310000	Kratkoročne tekuće obveze		6.552.257,51	6.609.027,40
320000	Obveze po osnovi vrijednosnih papira		9.798,48	10.241,19
330000	Kratkoročni primitci od pr. i fiz. osoba		7.125,80	6.501,81
340000	Obveze prema radnicima		1.007,22	0,00
360000	Financ. i obrač. odnosi sa dr. povezanim jedinicama		32.695,14	38.350,00
390000	Kratkoročna razgraničenja		40.588.511,90	45.280.756,54
400000	B. Dugoročne obveze i razgraničenja (od 31 do 33)		40.764.910,82	33.888.096,58
410000	Dugoročni krediti i zajmovi		24.533.853,07	29.016.370,93
420000	Ostale dugoročne obveze		16.231.057,75	4.871.725,65
490000	Dugoročna razgraničenja		0,00	0,00
500000	C. Izvori sredstava (35+36+37+38+39-40)		490.543.125,74	485.559.720,38
510000	Izvori stalnih sredstava		430.945.224,95	444.133.889,56
520000	Ostali izvori sredstava		0,00	0,00
530000	Izvori sredstava rezervi		11.667,00	11.667,00
580000	Revalorizacijski učinci		62.475,99	62.475,99
590000	Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima		59.523.757,80	41.351.687,83
	UKUPNA PASIVA (23+30+34)=25		578.499.432,61	571.392.693,90

Napomena: Bilješke uz finansijska izvješća na stranicama od 15 do 50 sastavni su dio našeg izvješća.

RAČUN PRIHODA I RASHODA

Tablica br. 5

Ekonom. kod	POZICIJA	Bilješke	Ostvareno u 2014. godini	Ostvareno u 2015. godini	Indeks 5/4
1	2	3	4	5	6
600000	Rashodi (3+7+17+25)		196.158.711,06	195.366.823,83	99,6
610000	I Tekući izdatci		196.158.711,06	195.366.823,83	99,6
611000	Plaće i naknade troškova zaposlenih (4+5)		62.888.357,41	60.769.692,19	96,6
611100	Bruto plaće i naknade		61.418.997,69	59.378.027,63	96,7
611200	Naknade troškova zaposlenih i sku.		1.469.359,72	1.391.664,56	94,7
612000	Doprinosi poslodavaca i ostali doprinosi		2.476.811,88	2.437.509,55	98,4
613000	Izdatci za materijal i usluge (od 8 do 16)		51.386.807,62	46.200.529,15	89,9
613100	Putni troškovi		293.831,92	313.707,52	106,8
613200	Izdatci za energiju		3.893.720,64	4.235.750,16	108,8
613300	Izdatci za komunalne usluge		1.314.613,28	1.256.416,23	95,6
613400	Nabava materijala i sitnog inventara		2.353.413,41	1.857.326,01	78,9
613500	Izdatci za usluge prijevoza i goriva		681.776,57	437.814,30	64,2
613600	Unajmljivanje imovine i opreme		91.025,00	91.024,32	100,0
613700	Izdatci za tekuće održavanje		3.491.092,14	2.993.080,28	85,7
613800	Izdatci osigur., bankar.usluga i plat.		217.010,11	226.405,57	104,3
613900	Ugovorene usluge		39.050.324,55	34.789.004,76	89,1
614000	Tekuće dotacije (od 18 do 24)		78.975.315,15	83.654.919,11	105,9
614100	Dotacije drugim razinama vlade		100.000,00	238.540,00	238,5
614200	Dotacije pojedincima		42.024.684,93	45.182.949,12	107,5
614300	Dotacije neprofitnim organizacijama		13.275.119,40	14.716.330,17	110,9
614400	Subvencije javnim poduzećima		16.338.361,83	16.017.163,54	98,0
614500	Subvencije privatnim poduzećima		7.237.148,99	7.499.936,28	103,6
614700	Dotacije u inozemstvo		0,00	0,00	
615200	Kapitalne dotacije pojedincima, neprofitnim organizacijama		0,00	855.299,50	
616000	Izdatci za kamate i ostale naknade		431.419,00	1.448.874,33	335,8
616200	Izdatci za inozemne kamate		51.875,58	62.806,07	121,1
616300	Kamate na tuzemna pozajmljivanja		257.189,29	186.832,98	72,6
616400	Ostale naknade vezane za pozajmljivanje		122.354,13	1.199.235,28	980,1

Napomena: Bilješke uz finansijska izvješća na stranicama od 15 do 50 sastavni su dio našeg izvješća.

Ekon. kod	POZICIJA	Bilje ške	Ostvareno u 2014. godini	Ostvareno u 2015. godini	Indeks 5/4
			4	5	6
1	2	3	4	5	6
700000	PRIHODI (30+42+56)		186.904.988,99	194.400.823,91	104,0
710000	Prihodi od poreza (31+34+35+36)		171.449.734,17	181.465.656,45	105,8
711000	Porez na dobit pojed. i poduzeća (32+33)		11.103.968,15	14.033.820,31	126,4
711100	Porez na dobit pojedinaca i poduzeća		1.537.135,60	1.789.264,68	116,4
711200	Porez na dobit poduzeća		9.566.832,55	12.244.555,63	128,0
713000	Porezi na plaće i radnu snagu		8.243.403,25	8.496.442,89	103,1
714000	Porez na imovinu		1.457.058,40	1.387.842,61	95,2
715000	Porezi na dobra i usluge (od 37 do 41)		150.645.304,37	157.547.550,64	104,6
715100	Porezi na prodaju dobara i usluga		296.238,34	266.919,39	90,1
715200	Porez na promet posebnih usluga		403.768,17	489.059,37	121,1
715300	Porezi na upotreb. dob. ili na dozvole dobara iz ak.		632.280,00	672.900,00	106,4
715500	Neizravni porezi od UNO		149.313.017,86	156.118.671,88	104,6
720000	Neporezni prihodi (43+47+55)		15.203.792,42	12.791.258,81	84,1
721000	Prihod od poduz. aktivnosti i imovine (od 44 do 46)		4.959.579,12	3.297.766,05	66,5
721100	Prihod od nefinanc. jav. poduz. i fin. jav. inst.		799.945,64	820.322,65	102,5
721200	Ostali prihodi od imovine		3.954.464,34	2.330.353,19	58,9
721600	Prihodi od privatizacije		205.169,14	147.090,21	71,7
722000	Naknade, pristojbe i prihodi od pruž. jav. usluga (od 48 do 54)		7.882.154,99	7.436.197,08	94,3
722100	Administrativne pristojbe		450.459,38	447.572,37	99,4
722200	Sudske pristojbe i naknade		1.480.118,99	1.771.474,88	119,7
722300	Komunalne pristojbe		171.581,53	332.599,15	193,8
722400	Ostale proračunske naknade		1.959.477,90	1.949.883,33	99,5
722500	Posebne naknade i pristojbe		1.492.888,66	1.217.511,29	81,6
722600	Prihodi od pružanja javnih usluga		1.667.759,50	1.240.511,21	74,4
722700	Neplanirane uplate		659.869,03	476.644,85	72,2
723000	Novčane kazne		2.362.058,31	2.057.295,68	87,1
730000	Tekuće potpore (dotacije) (57+58)		251.462,40	143.908,65	57,2
731000	Dotacije iz inozemstva		76.058,27	3.736,36	4,9
732100	Tuzemne dotacije		175.404,13	140.172,29	79,9
	Višak rashoda nad prihodima		-9.253.722,07	-965.999,92	10,4

ISKAZ O NOVČANIM TOKOVIMA
razdoblje izvještavanja od 1. 1. do 31. 12. 2015. godine

Tablica br. 6

R. b.	Broj konta	Naziv konta	Tekuća godina	Prethodna godina
1.		A. Novčani primitci Prihodi (2+3-4+5+8)	195.889.054,47	193.536.152,59
2.	710000	Prihodi od poreza	181.465.656,45	171.449.734,17
3.	720000	Neporezni prihodi - ukupno	12.791.258,81	15.203.792,42
4.	391110	Unaprijed naplaćeni neporezni prihodi	11.784,90	0,00
5.	730000	Tekuće potpore (dotacije)	143.908,65	251.462,00
6.	811000	Kapitalni primitci		
7.	812000	Kapitalne potpore (dotacije)		
8.		B. Financiranje (od 9 do 11)	1.476.445,66	6.631.164,00
9.	813000	Primljene otplate dаних zajmova i povećanje udjela u kapitalu	1.264.684,11	0,00
10.	814000	Dugoročni krediti i zajmovi	211.761,55	6.631.164,00
11.	815000	Kratkoročni krediti i zajmovi		0,00
12.		C. Ostalo (od 13 do 18)	92.389.608,97	60.843.894,40
13.	141200	Depoziti kod banaka - potražni promet	91.000.000,00	59.500.000,00
14.	131122	Povrat predujma	0,00	0,00
15.	131111	Potraž. po osnovi bolovanja od FZO-a potr. str.	420.031,59	361.784,42
16.	241111	Ostali dugoročni plasmani - PHARE program povrat	649.003,01	680.074,31
17.	780000	Prihodi iz proračuna		
18.		Ostali primitci (PDV u prihodima)	320.574,37	302.035,67
19.		D. Novčani primitci (1+12)	288.278.663,44	254.380.046,99
20.		A. Novčane isplate rashodi kl. 6 (21+22+23+24+25+26)	195.366.823,84	196.158.711,06
21.	611000	Plaće i naknade troškova zaposlenima	60.769.692,19	62.888.357,41
22.	612000	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	2.437.509,55	2.476.811,88
23.	613000	Izdatci za materijal i usluge	46.200.529,16	51.386.807,62
24.	614000	Tekuće dotacije	83.654.919,11	78.975.315,15
25.	615000	Kapitalne dotacije	855.299,50	
26.	616000	Izdatci za kamate i ostale naknade	1.448.874,33	431.419,00
27.		B. Kapital - klasa 8 (28+29)	18.645.094,11	20.601.428,39
28.	821000	Izdatci za nabavu stalnih sredstava	16.656.040,84	18.790.482,05
29.		C. Financiranje	1.989.053,27	1.810.946,34
30.	822000	Pozajmljivanje i udjel u dionicama		
31.	823000	Otplate duga	1.989.053,27	1.810.946,34

32.		D. Ostale isplate (od 33 do 43)	53.470.678,20	44.377.515,79
33.	141200	Depoziti kod banaka - dugovni promet	37.000.000,00	30.000.000,00
34.		Ostale isplate	6.501,80	7.125,80
35.	311100	Kratkoročne tekuće obveze na početku god.	6.552.257,51	6.050.753,33
36.	361200	Obveze za PDV-e - dugovni promet	381.882,25	423.093,43
37.	391200	Razgraničeni rashodi - saldo na poč. god.	8.381.203,44	6.380.783,69
38.	391300	Ostala razgraničenja (zadržani depoziti) - dugovni promet	775.911,56	904.596,45
39.	392100	Ostala razgraničenja (proračunski koris.) - saldo na poč. godine	5.626,05	20.744,15
40.	131111	Tražbine po osnovi bolovanja od FZO-a - dugov. strana	367.295,59	458.593,43
41.	131112	Predujmovi - dugovni promet	0,00	131.825,51
42.	391411	Ostala raz. predujmovi - dugovni promet	0,00	
43.	410000	Dugoročni krediti i zajmovi - dugovni promet		
44.		Ukupne novčane isplate (20+27+32)	267.482.596,15	261.137.655,24
45.	311100	Kratkoročne tekuće obveze na koncu godine	6.609.027,40	6.542.448,00
46.	311200	Kratkoročne obveze (ostale) - saldo na koncu godine	84.804,15	9.809,27
47.	3612116	Obveze za PDV-e - saldo na koncu god.	38.315,42	32.662,42
48.	391200	Razgraničeni rashodi - saldo na koncu godine	12.126.583,90	8.381.203,44
49.	391300	Ostala razgraničenja (zadržani depoziti) - potražni promet	827.758,05	976.105,73
50.	392100	Ostala razgraničenja (proračunski korisnici) - saldo na koncu godine	3.929,35	5.626,05
51.	131112	Predujmovi - potražni promet		
52.		Saldo obveza na koncu god. (45+46+47+48+49+50+51)	19.690.418,27	15.947.854,91
53.		Ostale isplate (53)	-485.347,66	-337.338,10
54.		UKUPNI RASHODI I IZDATCI (44-52+53)	247.306.830,22	244.852.462,23
55.		Neto novčani primitci (19-54)	40.971.833,22	9.527.584,76
56.		Saldo gotovine na početku godine	16.459.439,64	6.931.854,22
57.		Saldo gotovine na koncu godine (55+56)	57.431.272,86	16.459.439,64